

ÅRSMELDING FOR SUNNDAL KOMMUNE 2018

TEKSTVERSJON

Vedtatt av Sunndal kommunestyre 08.05.2019 (k.sak 22/19)

Innhold

Om årsmeldinga	4
ÅRSKAVALKADE	5
ORDFØRERENS KOMMENTAR	7
RÅDMANNENS KOMMENTAR	8
DEN POLITISKE VIRKSOMHETEN	10
ADMINISTRASJON	13
PLANVERK OG STYRING	15
Kommuneplanen	15
Tema- og sektorplaner	16
Årsplan og budsjett	16
Rapport og regnskap	16
KOMMUNENS HOVEDMÅL	17
Hovedmål 2014 – 2020	17
Måloppnåelse	17
KOMMUNENS TJENESTER OG STABER	22
Rådmannen	22
Service- og informasjonsavdelingen	25
Økonomiavdelingen	27
Personalavdelingen	30
Barnehagetjenesten	32
Eiendomstjenesten	35
Grunnskolestjenesten	37
Helse- og barneverntjenesten	41
Innvandrertjenesten	45
Kommunalteknisk tjeneste	47
Kulturtjenesten	50
NAV Sunndal	54
Plan-, miljø- og næringstjenesten	58
Pleie- og omsorgstjenesten	62
ØKONOMISKE NØKKELTALL	67
REGNSKAP 2018	73
Driftsregnskapet	73
Investeringsregnskapet	75
Balansen	76
Budsjettoppfølgning	77

Oppsummering, regnskap og økonomiske nøkkeltall	80
---	----

Om årsmeldinga

Årsmeldinga er rådmannens presentasjon av kommunens offisielle regnskap og rapport for kommunestyret. Årsmeldinga fungerer i tillegg som et informasjonsdokument for kommunens innbyggere, næringsliv og andre lesere gjennom beskrivelse av de kommunale tjenester og resultater og begivenheter i 2018.

Årsmeldinga skal likevel være kortfattet og enkel å lese, og inneholder derfor ikke alle detaljer. Dersom du ønsker å gå nærmere inn i tjenestenes drift for eksempel, henvises det til egne underliggende årsmeldinger pr. enhet. Disse er behandlet i utvalgene i forkant av behandlingen av den overordna årsmeldinga. Vi mener likevel at dette dokumentet gir god oversikt over kommunens virksomhet, både når det gjelder overordnede styringssystemer, tjenestebeskrivelser i enhetene, ressursbruk og resultater.

Årsmelding for 2018 er nettbasert som i fjor, og trykkes ikke opp.

ÅRSKAVALKADE

Januar

Fra 1. januar 2018 ble borgerlig vigselsmyndighet overført fra tingrettene til kommunene. Allerede i slutten av januar fikk ordføreren prøve seg som vigsler i en pyntet kommunestyresal. Det har vært gjennomført 7 vielser i løpet av året.

Februar

Sunndal kulturskole satte også i 2018 opp musikalen Ringens Herre i Hovshall. Mange timers øving og forberedelser ble lagt ned i ukene og månedene før forestillingen. De to oppsatte forestillingene gikk som vanlig for fulle hus, og høstet stor begeistring.

Mars

Sunndal ungdomsråd presenterte sine miljøkrav for kommunestyret. De fem miljøkravene omfattet flere sykkelstativ og busskur i kommunen, kildesortering i kommunale bygg, bytte-dag, utleie av sentrumssykler og flere søppelbøtter i sentrum.

April

Hele Norges Helsesista besøkte Sunndal i april, der besøk på Sunndal ungdomsskole og foredrag for voksne i Hovshall sto på programmet. Sunndal ungdomsråd var vertskap, og hadde en innholdsrik og inspirerende dag sammen med Helsesista.

Mai

En ny Stikk UT!-sesong ble sparket i gang 10. mai, men enda flere kommuner og turer med. Kulturtjenesten arrangerte flere fellesturer, både i og utenfor kommunen gjennom sesongen. Vinnu var det mest besøkte turmålet i Sunndal, med 2143 registrerte turer, med Håsøran rundt og Fjordparken (bildet) som nr. 2 og 3.

Juni

I prosjektet «Sett farge på Sunndal» i regi av nærmiljøprosjektet, fikk ungdom utfolde seg med å male street-art på strømbokser rundt om i sentrum, og utforme en midlertidig kunstinstallasjon som fikk pryde rådhusparken sommeren 2018. Et populært tiltak som ungdommen gjerne vil ha årlig.

Juli

Balansepark på trekanten åpnet sommeren 2018, og mange små og store var glade for å få en møteplass, og næringslivet for å få en stoppeffekt, i sentrum. Det er lagt til rette for at balanseparken kan videreutvikles.

August

10.klasse ved Sunndal voksenopplæring inviterte til premierefest for å presentere resultatet fra poesiprojektet Håp. Elevene hadde deltatt på skrivekurs med forfattere, og med bakgrunn i det skrevet egne dikt med tema Håp. Vakre dikt som setter tingene i perspektiv - om håp og lengsler. Diktene ble utstilt i foajeen på kulturhuset.

September

Nærmiljøprosjektet arrangerte i samarbeid med pleie- og omsorgstjenesten «Seniorkonferansen - Leve hele livet», som et alternativ til forebyggende hjemmebesøk. Her fikk kommunens seniorer 70+ tips og råd om hvordan en kan forberede seg på en god og aktiv alderdom gjennom lærerike og inspirerende foredrag, av bl.a. Per Inge Torkelsen.

Oktober

Norge var vertsnasjon for en stor NATO-øvelse høsten 2018. Sunndal kommune var involvert i forberedelser og informasjonsarbeid knyttet til at det skulle gjennomføres en landgang i Ålvundfjord og at soldater skulle stasjoneres på Vinnu flyplass. Det var stor spenning knyttet til landgangen som startet 29. oktober, og mange skuelystne var på plass og fikk også møte amerikanske soldater.

November

MOT er et livsmestringsprogram i skolen som har som mål å utvikle robust ungdom som inkluderer ALLE. Alle trinnene ved Sunndal ungdomsskole er med. I følge ungdommen er resultatene gode. I 2018 ble satsingen utvidet med programmet "Skolen som samfunnsbygger".

Desember

Kulturtjenesten, barnehagetjenesten, grunnskoletjenesten, innvandrertjenesten og helse- og barneverntjenesten gikk sammen for å lage en enda mer innholdsrik ramme rundt julegrantenninga på Øratorget 1. søndag i advent. Og rundt 600 var innom biblioteket og deltok på ulike aktiviteter denne ettermiddagen, bl.a. på konsert med rockenissene.

ORDFØRERENS KOMMENTAR

2018 ble et krevende år for Sunndal kommune. Den viktigste grunnen var at UDI høsten 2017 besluttet å legge ned Sunndal Asylsøker mottak. Tross iherdig lokalt tverrpolitisk arbeid mot Storting og regjering, greide vi ikke å snu dette vedtaket. Brått forsvant nær femti stillinger i kommunen. Vinteren 2018 måtte kommunen derfor gjennomføre omfattende nedbemanning. Det har tatt både tid og krefter, og har vært vondt for alle. Spesielt for dere som mistet jobbene dere var stolte av og glade i, og som dere utførte på en framifrå måte. Kommunestyret fulgte prosessen, og var opptatt av at den ble gjennomført på best mulig måte. Som i alle slike prosesser, kunne sikkert noe vært gjort annerledes. Heldigvis har det løst seg for de fleste, iallfall med tanke på nytt arbeid.

Et flertall av de berørte har fått andre faste stillinger i kommunen, og noen har fått annet arbeid i og utenfor Sunndal. Oppi alt er det tross alt det viktigste.

2018 ble også preget av omstilling i kommunens tjenester. Det skyldes i hovedsak at det blir flere eldre og færre unge i Sunndal, og at kommunens inntekter er under press. Omstilling krever politisk prioritering og godt samarbeid mellom kommunestyret og kommunens administrative ledelse. Kommunens resultater i 2018 tyder på at vi er på rett veg. Kommunestyret følger nøye med på omstillingsarbeidet, og er opptatt av at Sunndal også i framtida skal levere tjenester av god kvalitet til kommunens innbyggere.

Det politiske arbeidet i Sunndal i 2018 ble ellers preget av kommune- og regionreformen. Halså og Rindal er i ferd med å forlate Møre og Romsdal, Eide og Fræna går sammen i nye Hustadvika kommune, og Nesset skal inn i nye Molde kommune sammen med Midsund. Den 1.1.2020 er det nye kommune- og fylkeskartet en realitet. Nordmøre blir mindre, flere av naboene våre blir større, men Møre og Romsdal består. Gamle og vante samarbeid mellom kommuner oppløses, og nytt lovverk setter nye og større krav til kommunene. Kommune-Norge er i endring, og Sunndal må endre oss i tråd med det. Vi må både finne nye samarbeidspartnere og nye samarbeidsformer.

Kommunestyret vil derfor være pådriver for effektive og faglig gode samarbeid. Vi ønsker først og fremst samarbeid på indre Nordmøre, spesielt med Surnadal og Tingvoll. Videre ønsker vi godt samarbeid mellom nordmørskommunene, og vil være pådriver for et tettere samarbeid mellom Nordmøre og Romsdal. Det har vi vedtatt. I 2018 valgte Sunndal, Tingvoll og Gjemnes å søke samarbeid om brannvern med kommunene i Romsdal. Dette drives fram av nye krav i brannvernforskriften. Vi valgte å delta i et pilotprosjekt for legevaktsamarbeid med kommunene i Romsdal, blant annet drevet fram av nye krav i akuttmedisinforskriften. Sammen med kommunene på Nordmøre søker vi dessuten samarbeid med Orkdalsregionen om renovasjonstjenester, drevet fram av skjerpede EU-krav om materialgjenvinning og biogassproduksjon fra avfall. Den politiske debatten om samarbeid og samarbeidsformer har innimellom vært frisk. Som ordfører er jeg likevel glad for at kommunestyret har sluttet tverrpolitisk opp valgene vi har tatt.

Så skal kommunestyret tenke på framtida. I 2018 startet vi en debatt om hvordan vi bør organisere næringsarbeidet i Sunndal, med mål om å være en næringsvennlig kommune. Jeg ser fram til konklusjonene og resultatene av dette. Kommunen og Hydro inngikk også avtale om å etablere et Newton-rom i gammellabben ved Sunndal verk, godt støttet av fylkeskommunen og øvrig lokalt næringsliv. Et Newton-rom er et praktisk, spennende innredet og teknologisk velutstyrt undervisningslokale, med fokus på naturfag, matematikk og teknologi. Dette blir til glede for alle unger og ungdommer i bygda vår. Og framtida - den tilhører ungdommen.

RÅDMANNENS KOMMENTAR

Omstilling, endring og utvikling var i 2018 regelen for Sunndal kommune, og ikke unntaket. Det vil være viktig også i årene framover, for å sikre god utvikling i våre tjenester.

Asylmottaket ble avviklet i 2018, og da ble vår endringsevne satt på prøve. Både organisasjonen og de berørte arbeidstakerne gjorde en formidabel jobb i forbindelse med endringen. Alle var løsningsfokuserende, det var en viktig årsak til at prosessen tross alt ble tilfredsstillende.

Satser på barn og unge

Vi trenger å ha fokus på framtida. Derfor er det gledelig å kunne vise til at det er mange gode prosjekt og godt arbeid som gjøres av og for barn og unge.

Sunndal ungdomsråd (SUR) er aktiv og engasjert, og har markert seg på flere områder, blant annet med miljøkrav til kommunen. Etter initiativ fra SUR kom Helsesista til Sunndal, noe som ble en god opplevelse med hennes mantra «Våg å være».

Kulturskolen har hver dag et godt tilbud, og dette resulterer i store, flotte forestillinger.

Ny barnehage på Ålvundeid er under bygging, og det ble også gjort vedtak om å starte trinn 2 på Holssand barnehage.

Gjennom arbeidet i Nettverk Nordmøre og utviklingsarbeidet «Sammen skaper vi framtiden» har barnehagene og skolene i Sunndal en helhetlig tilnærming til oppvekst. Målet er at barn og unge oppleve et møte med kommunen der de kan medvirke i arbeidet med både faglig utvikling og i å skape gode inkluderende oppvekstmiljø. Vi ønsker at våre barn skal oppleve den gode barndom her i Sunndal kommune og møte verden med trygghet i egen kompetanse.

Newton-rom er under etablering og vil åpnes i løpet av våren 2019. Det er det andre Newton-rommet i Møre og Romsdal – og det er et stort og viktig løft for Sunndal. Et samarbeidsprosjekt mellom privat næringsliv og kommunen har gjort etableringen mulig. Dette vil gi barn og unge en unik mulighet til å gå inn i framtida med god og riktig ballast!

Skolehelsetjenesten har utvidet åpningstiden ved flere av skolene. Det arbeides med modernisering og utvikling av skolehelsetjenesten, og det er et tett samarbeid om psykisk helsevern for barn og unge. Henviser til årskavalkaden som viser flere av tiltakene for og med barn og unge.

Alle disse tiltakene, og mange flere, har innvirkning på oppvekstmiljøet. For å sikre bosetting og rekruttering i framtida er godt oppvekstmiljø et veldig viktig fokusområde.

Pleie- og omsorgstjenestene utvikler seg stadig. Vårt spørsmål er: Hva er viktig for DEG? Svaret vil være retningsgivende for hvordan tjenestene utformes. Hva er viktig for den enkelte bruker i hverdagen for at han/hun skal oppleve en så god livskvalitet som mulig? Det oppnås veldig gode resultater, der det viktigste er at bruker får en hverdag med god livskvalitet.

Velferdsteknologi er på full fart inn, noe som gir større trygghet for våre brukere. Innføring av velferdsteknologi er helt nødvendig når vi skal løse morgendagens omsorgsoppgaver.

Samarbeid

Flere av våre interkommunale samarbeid er i endring som følge av endrede kommunegrenser og nye forskriftskrav. Dette gjelder brannvern, renovasjon, barnevern og PPT. Sunndal er også deltaker i pilotprosjektet om legevakt, der målet er å sikre en bærekraftig og forsvarlig lokal akuttmedisinsk tjeneste.

Når det gjelder næringsutvikling så er samarbeid og samskaping viktig. Samarbeid med andre

kommuner gjelder i hovedsak Surnadal gjennom SUSU-programmet, samt med næringslivet i kommunen(e).

Organisasjon

Fraværstatistikk for 2018 viser 8,7 %, noe som er vesentlig høyere enn målet på maksimum 6%. En del av sykefraværet er knyttet til langtidsfravær. Dette kan blant annet tilskrives ansatte som av ulike grunner har fått nedsatt funksjonsevne og som en følge av dette har blitt sykemeldt i deler av stillingen sin til og fra over flere år. Videre kan noe av fraværet tilskrives en omfattende nedbemanningsprosess som varte ut i 2018.

Sykefravær er ofte en indikator på arbeidsmiljøet, og det jobbes nå systematisk for å sikre at alle ansatte har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

Det må videre jobbes aktivt for å redusere omfang og lengde av sykefraværet i kommunen. Det er tett dialog mellom alle ledd i kommunen, bedriftshelsetjenesten, NAV, NAV Arbeidslivssenter og legene knyttet til dette arbeidet.

Økonomi

I økonomisk sammenheng betegnes Sunndal som en høyinntektskommune. Det betyr at vi har gode ressurser for å yte gode tjenester. Det viktige er at vi må utnytte ressursene på en effektiv måte. Kommuneøkonomien er satt under press for at kommunene i Norge skal ha en mer lik økonomisk forutsetning. Det betyr at Sunndal etter hvert kan bli en mer «normalinntektskommune», og må tilpasse tjenesteproduksjonen til det. I 2018 ble driftsinntektene redusert med 38,5 mill kr. Og driftsutgiftene ble redusert med 16,1 mill kr. Dette viser at det er en utfordring i kommuneøkonomien, med et netto driftsresultat på -3,6 mill kr. I 2017 var netto driftsresultat positivt med 18,5 mill kr.

Med utgangspunkt i vedtatt budsjett for 2018 med et netto driftsresultat på -26,8 mill kr, må det likevel kunne sies å være et godt resultat for 2018, siden det er 23 mill kr bedre enn korrigert budsjett. For å oppnå balanse i regnskapet – og etter hvert en målsetting på resultat på 1,75% må tjenestene og tjenestenivået utvikles fortløpende.

Med basis i våre 3 grunnverdier respekt, omsorg og ansvar – bidrar hver medarbeider hver dag med å yte gode tjenester. Jeg retter en stor takk til hver enkelt medarbeider!

Samarbeidet med de folkevalgte er viktig for å drive og utvikle en god kommune med gode tjenester. Jeg vil takke de folkevalgte for godt samarbeid også i 2018!

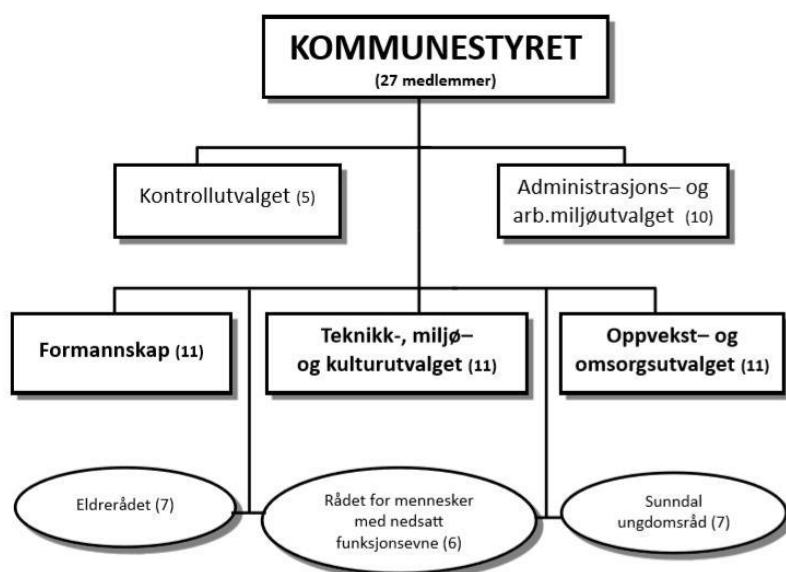
Sammen skal vi utvikle Sunndal – kraftsenteret mellom fjord og fjell.

DEN POLITISKE VIRKSOMHETEN

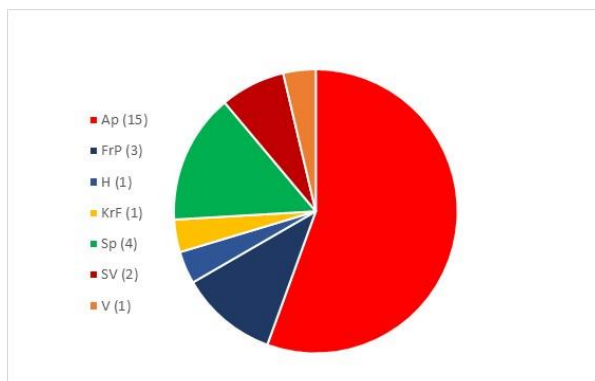

Sunndal kommunestyre, konstituert 14.10.15

Kommunestyret er det øverste besluttsende organet i kommunen. Økonomi- og planutvalget, Oppvekst- og omsorgsutvalget og Teknikk-, miljø- og kulturutvalget er likeverdige utvalg med vedtaksmyndighet og innstillingsrett til kommunestyret, alle med 11 representanter. Kontrollutvalget forestår det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning.

Politisk sammensetning:

Resultater og begivenheter i 2018

Kommune- og regionreformen har preget det politiske arbeidet i 2018. Flere av våre nabokommuner går inn i nye kommuner og dermed også nye samarbeid, og Sunndal kommune må finne nye samarbeidsparter og samarbeidsformer. Kommunestyret behandlet i mai sak om veien videre for kommune- og regionstruktur og samarbeid. Det ble blant annet slått fast at Sunndal kommune skal være pådriver for hensiktsmessige faglige og effektive interkommunale samarbeid, og skal bidra til å styrke indre Nordmøre, samarbeid mellom nordmørskommunene, og mellom Nordmøre og Romsdal.

Kommunestyret har etter dette vedtatt følgende nye samarbeid:

- samarbeid om brannvern med kommunene i Romsdal, sammen med Tingvoll og Gjemnes
- pilotprosjekt for legevaktsamarbeid med kommunene i Romsdal
- samarbeid med Orkdalsregionen om renovasjonstjenester

Antall behandlede saker:

Kommunestyret og utvalg	Antall medl.	Leder (parti)	Antall møter	Antall saker	
				2017	2018
Kommunestyret	27	Ståle Refstie (Ap)	9	113	123
Økonomi- og planutvalget	11	Ståle Refstie (Ap)	9	143	116
Oppvekst- og omsorgsutvalget	11	Edgar Gundersen (Ap)	7	37	44
Teknikk-, miljø- og kulturutvalget	11	Bjørn Røkkum (Ap)	7	80	89
Valgstyret (=ØP)	11	Ståle Refstie (Ap)	1	16	2
Sunndal ungdomsråd	7	Hedda Haugen	6	9	14
Eldrerådet	7	Jan Silseth	6	8	10
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	6	Stig R. Andreassen (FrP)	5	9	7
Kontrollutvalget	5	Trond Hansen Riise (V)	6	45	39
Administrasjonsutvalget	10	Jonny Meland (Ap)	8	14	18
Arbeidsmiljøutvalget	10	Gerda Sporsem Lervik	5	6	6
SUM			69	480	468

Interpellasjoner: Interpellasjoner er spørsmål fra en folkevalgt til ordføreren som gjelder prinsipielle spørsmål, krever et omfattende svar og gir muligheten for debatt. Det var fremmet 7 interpellasjoner i 2018 (4 i 2017).

Åpne spørsmål til kommunestyret: i 2015 vedtok kommunestyret at det skal kunne sendes åpne spørsmål til kommunestyret. Alle som er bosatt i Sunndal kommune kan på vegne av seg selv eller andre innbyggere stille spørsmål i kommunestyret. Ordningen ble for første gang benyttet i 2017, og var ikke benyttet i 2018.

Kommune-TV: kommunestyrets møter har fra våren 2017 vært overført på nett. I tillegg til direkte overføring av pågående møte ligger også opptak av tidligere avholdte kommunestyremøter ute på kommunens hjemmeside. Tiltaket gir økt innsikt i saksbehandling og den politiske aktiviteten i Sunndal og bidrar således til en styrking av lokaldemokrati. Overføringene av møtene hadde i 2018 et gjennomsnitt på 165 seere. Arkivklipp har blitt vist 681 ganger (et gjennomsnitt 76 ganger pr. sending).

Antall politiske møter eks. Adm/Amu har gått noe ned sammenlignet med 2017 (56 møter i 2018 mot 61 i 2017). Det er gjort tiltak for å redusere kostnadene ved politiske utvalg de siste årene, og kostnadene er redusert med om lag 0,5 mill kroner i 2018.

Nøkkeltall :

Antall politiske møter: 56

Antall politiske saker: 444

Antall interpellasjoner: 7

Kostnader ved politiske utvalg inkl. eldreråd og SUR: 2,8 mill. kroner

ADMINISTRASJON

Sunndal kommune sin administrasjon er organisert i 3 stabsavdelinger og 10 tjenester. Kommunen har over 800 ansatte i om lag 720 årsverk.

Bilde: Ledergruppa

Antall årsverk i Sunndal kommune pr. tjeneste og stab

Pleie og omsorgstjenesten	252
Grunnskolestjenesten	124
Barnehagetjenesten	93
Eiendomstjenesten	42
Helse- og barnevernstjenesten	32
Innvandrertjenesten	
Kommunalteknisk tjeneste	31
Kulturtjenesten	21
Rådmannen inkludert staber	25
Plan-, miljø- og næringstjenesten	10
NAV Sosial	15

Sykefravær 5 siste år

2014	6,6
2015	6,8
2016	6,6
2017	6,8
2018	8,7

Sunndal kommune hadde et samlet sykefravær på 8,7 % i 2018 mot 6,8 % året før. Sykefraværet i kommunen samlet er høyere enn målsetting på 6 % og er det høyeste målt de siste 10 år. Tiltak for redusert sykefravær blir et sentralt tema i 2019.

Samfunnsansvar og kontroll

Miljø og samfunnsansvar: Kommunen legger opp til miljøvennlig drift både ved å være sertifisert Miljøfyrtårn og energikommune. Sunndal rådhus ble første gang miljøfyrtårnsertifisert i 2012, og ble resertifisert i desember 2015.

Likestilling: Kommunen har ingen særskilt plan for likestilling knyttet til kjønn, etnisitet og funksjonsevne, men dette er forhold som det er fokus på ved ansettelse. Som IA-bedrift er det også særskilt fokus på to sistnevnte faktorer. Universell utforming av bygg og uteområder står sentralt i alle byggeprosjekt i kommunen.

Etikk: Sunndal kommune har egne etiske retningslinjer vedtatt av kommunestyret i 2007. Etiske retningslinjer, inkludert rutiner for varsling, er en del av det nye kvalitetssikringssystemet.

Intern kontroll: Alle tjenester har system for internkontroll. Compilo er vårt helhetlige kvalitetssikringssystem. I 2018 ble det meldt 1 024 avvik mot 795 året før. Sak om bruk av Compilo og avvik totalt og pr. tjeneste/stab er lagt fram for administrasjonsutvalget og en grundigere gjennomgang av HMS-avvik legges fram for arbeidsmiljøutvalget. Compilo omhandler også risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS). I 2018 ble 4 ROS-analyser gjennomført mot 19 året før. Totalt er det nå 58 ROS-analyser som er gjennomført i kommunen. Avvik og ROS-analyser er viktige kilder til forbedringer i kommunen og er også en del av vårt beredskapsarbeid.

Aktuelle nøkkeltall

8,6 % av totale netto driftsutgifter til administrasjon

Ca 720 årsverk totalt

21 lærlinger i 2018

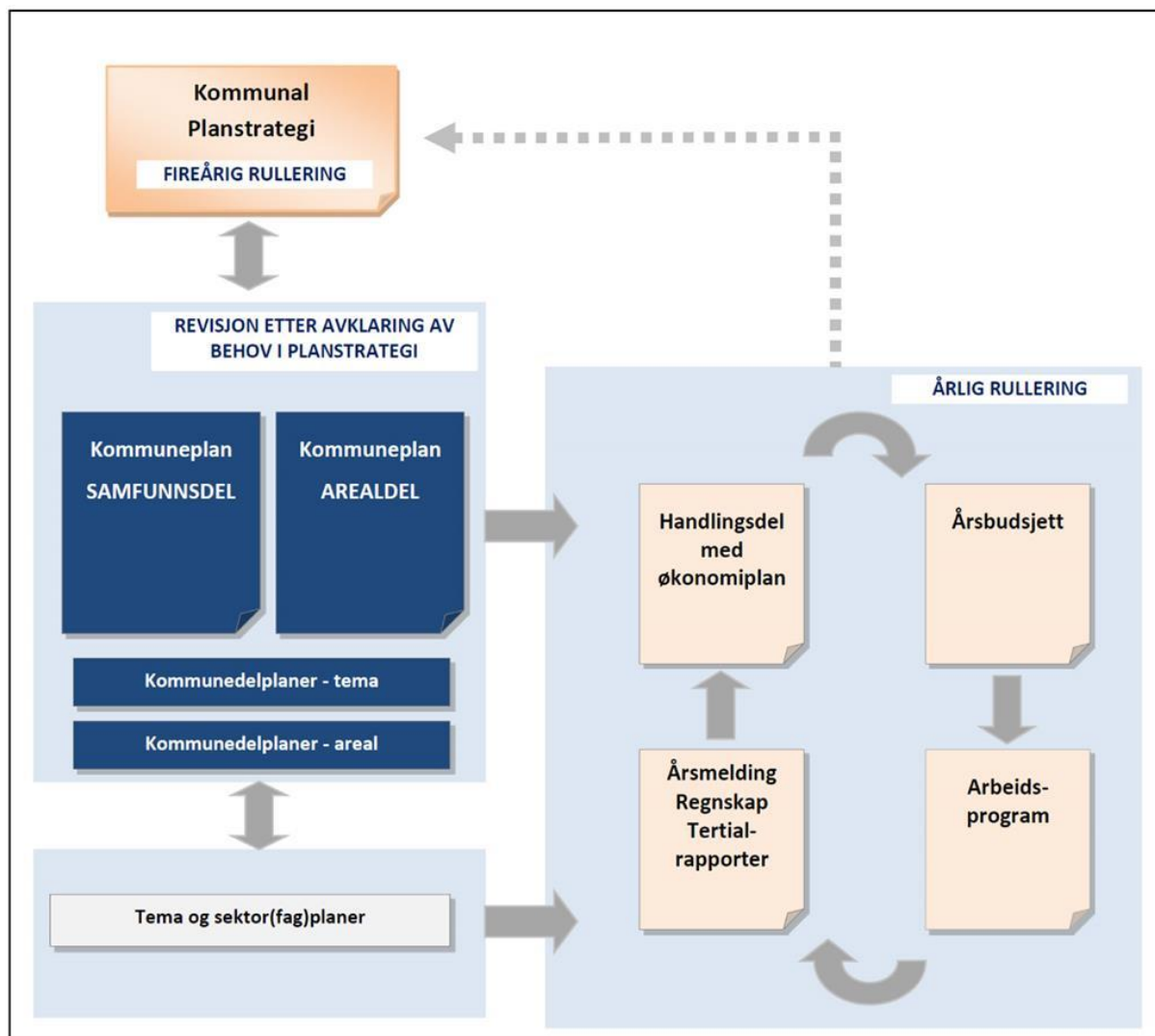
48 ungdommer (16-19 år) gjennomførte 4 ukers sommerjobb

PLANVERK OG STYRING

Kommunal planstrategi skal utarbeides en gang hvert fjerde år, og gir en vurdering av kommunens planbehov. Planstrategi for Sunndal kommune 2016-2020 ble sist rullert i 2016.

Alle planer i Sunndal kommune er tilgjengelig på kommunens hjemmeside ([link](#)).

Figuren viser sammenhenger mellom overordna planverk, og årlig budsjett og rapportering i Sunndal kommune:

Kommuneplanen

Kommuneplanen er kommunens overordna strategiske styringsdokument, vedtatt av kommunestyret, og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen utarbeides for en lengre periode og revideres hvert fjerde år. Den skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og interesser.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel.

Samfunnsdelen konkretiserer mål, strategier og ønsket utvikling for Sunndalssamfunnet og kommuneorganisasjonen de kommende år. Samfunnsdelen ble sist rullert i 2014. Arbeid med rullering av samfunnsdelen ble startet opp i 2018, og skal slutføres i 2020.

Arealdelen viser sammenhengen mellom fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk, hvor avveining mellom vern og utbygging er viktig. Planen er juridisk bindende.

Kommuneplanens arealdel for Sunndal består av følgende tre planer:

- Kommuneplan for Sunndal 2007-2015, arealdelen (vedtatt 29.08.2007)
- Kommunedelplan for Sunndalsøra 2015-2025 (vedtatt 02.09.2015)
- Kommunedelplan for Ålvundfjord (vedtatt 02.09.2004)

Arealplan for Sunndal utenom Sunndalsøra og delplan Ålvundfjord skal slås sammen, prosess med rullering av denne startet opp våren 2017 og slutføres i 2019.

Tema- og sektorplaner

Temaplaner er planer for bestemte tjenester, tema eller sektorer. Kommunen står fritt til å velge hva det er hensiktsmessig å lage temaplan for, og dette angis gjerne i kommuneplanens handlingsdel.

I 2018 er følgende tema- og sektorplaner utarbeidet eller rullert:

- Plan for psykisk helsearbeid for barn og unge i Sunndal kommune 2018-2020
- Landbruksplan for Sunndal 2018-2022
- Kommunedelplan for sjøområdene i Sunndal

I tillegg har kommunestyret behandlet følgende interkommunale planer:

- Interkommunal sjøområdeplan for Nordmøre

Årsplan og budsjett

Kommunestyret vedtar årlig budsjett for kommende år og økonomiplan for en fireårsperiode.

Budsjett og økonomiplan er basert på tjenestenes årsplaner og forslag til satsninger. Årsplanene er forankret i overordnede mål i kommuneplanen.

Administrasjonen presenterer tjenestenes og stabenes utfordringer og behov i budsjettkonferanse med kommunestyret i oktober. Rådmannen fremmer sitt forslag til budsjett for kommunestyret i november. Kommunestyret vedtar ramme i oktober og endelig budsjett i desember. Budsjettet inneholder da satsninger og bestillinger fra politisk hold til administrasjonen.

Rapport og regnskap

Tjenestene rapporterer pr. tertial til kommunestyret i henhold til vedtatte årsplaner med budsjett.

Tjenestenes årsrapporter behandles i utvalgene i mars/april.

Kommunens årsmelding er basert på tjenestenes årsrapporter, og sammen med regnskap behandles denne i kommunestyret i april/mai.

KOMMUNENS HOVEDMÅL

Kommuneplanen har satt mål for ønsket samfunnsutvikling og viser hvordan kommuneorganisasjonen skal bidra til dette. Mål og strategier ble sist revidert i 2014.

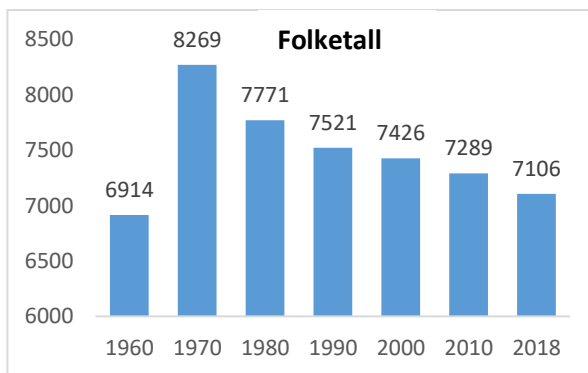
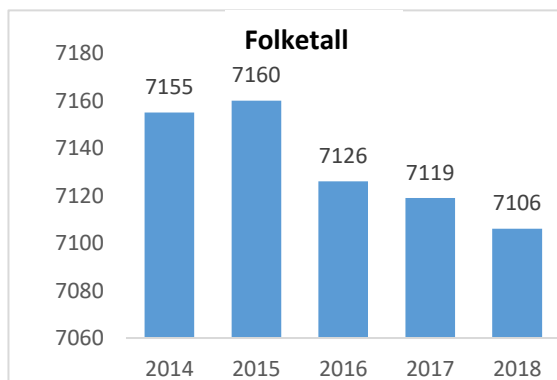
Hovedmål 2014 – 2020

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende arbeidsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi – kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

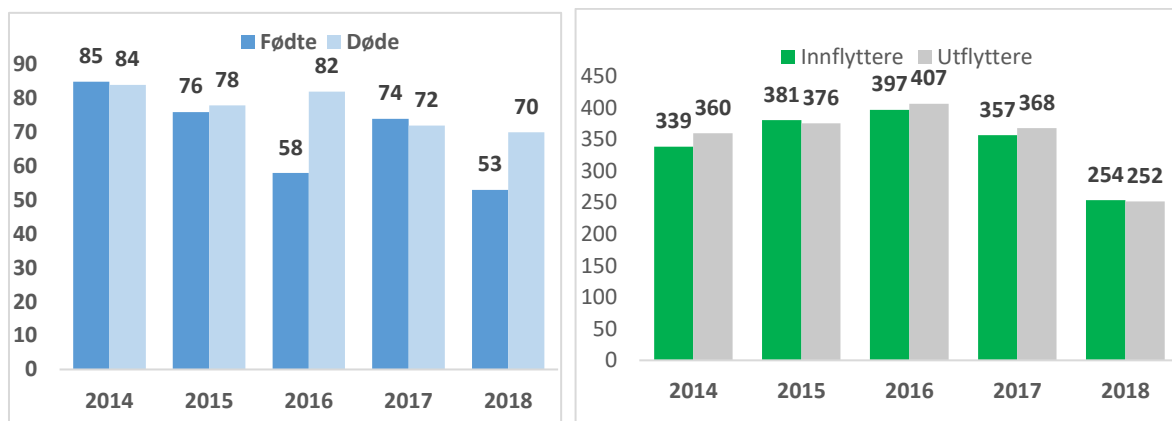
Måloppnåelse

Hovedmål 1 - En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020

Befolkningsutvikling: Svak befolkningsnedgang også i 2018 - Sunndal hadde 7 106 innbyggere pr. 31.12.2018. Dette er en nedgang på 13 personer i løpet av året. Også i 2017 var den en svak nedgang i folketallet (- 7 personer). I perioden 2015 – 2018 har det vært en nedgang på 54 personer (- 0,8 %) i Sunndal kommune. Figurene viser utviklingen de siste 5 år (til venstre) og utvikling pr 10-år fra og med 1960.

I 2018 ble det født 53 barn, 70 personer døde, 254 personer flyttet inn (hvorav 73 fra utlandet) og 252 personer flyttet ut. I sum er det altså negativt fødselsoverskudd (-17) som er forklaringen på befolkningsnedgangen i 2018.

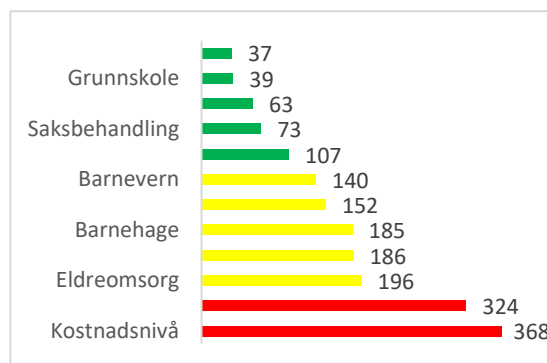
Sunndal opplever at folketallet går svakt ned. Fremtidsprognoser spår at befolkningstallet blir ganske stabilt. Det forespeiles imidlertid en endring i sammensetningen i befolkningen ved at andelen barn og unge i befolkningen går ned, samtidig som andelen eldre i befolkningen øker.

Slike svingninger i befolkningssammensetningen skaper utfordringer for offentlige tjenester som barnehage og skole, og kan derfor være en risiko i forhold til å opprettholde tilbudene, spesielt i kretsene. Det kan også få store konsekvenser for helse- og pleie- og omsorgstjenestene i kommunen.

Det blir betraktelig færre i yrkesaktiv alder. Fokus på arbeidsmiljø og god tilrettelegging for seniorer blir enda viktigere.

Hovedmål 2 - En robust kommune for fremtiden

Kommunebarometeret er en sammenligning av norske kommuner med utgangspunkt i 151 ulike mål for tjenestekvalitet, finans og kostnadsnivå. Sunndal har som mål å være blant de 25 % beste her, dvs en plassering blant de 106 beste av 422 kommuner. Basert på nøkkeltallene alene ble dette målet nådd: Sunndal kom her på 62. plass. Dette er et svært godt resultat. Justert for inntektsnivå er Sunndal på 156. plass. Figuren til venstre viser resultatene pr. tjenesteområde. Fargene er de som brukes i Kommunebarometeret.

Interkommunale samarbeid: Kommune- og regionreformen påvirker flere av de interkommunale samarbeidene/ selskapene i regionen vår, og Sunndal har derfor måttet gjøre en strategisk vurdering av videre veivalg. Kommunestyret behandlet i mai sak om veien videre for kommune- og regionstruktur og samarbeid. Det ble blant annet slått fast at Sunndal kommune skal være pådriver for hensiktsmessige faglige og effektive interkommunale samarbeid, og skal bidra til å styrke indre Nordmøre, samarbeid mellom nordmørskommunene, og mellom Nordmøre og Romsdal. Flere nye samarbeid innen ulike områder er vedtatt i 2018.

Hovedmål 3 - Et vekstkraftig og inkluderende arbeidsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020

Høy arbeidsplassdekning – svak nedgang i antall arbeidsplasser: Sunndal har høy arbeidsdekning (111 % pr. 4. kvartal 2017) men har hatt en svak nedgang i antall arbeidsplasser de siste år. Sunndal hadde 3.747 arbeidsplasser («sysselsatte med arbeidssted Sunndal») pr. 4. kvartal 2018 mot 3.794

arbeidsplasser samme kvartal året før. Skal det langsiktige målet om 4.000 arbeidsplasser innen 2020 nås må det settes økt fokus på næringsutvikling i kommunen og i regionen. Arbeidsplassdekning er over 100 %, dvs. at det er flere arbeidsplasser i enn arbeidstakere i kommunen.

Samarbeid om næringsutvikling: Samarbeidet med Surnadal kommune om næringsutvikling (SuSu-programmet), ble videreført i fire nye år fra 2018. Programmet har tiltak innen bedriftsutvikling, rekruttering og nettverk, og arbeider for en felles bo- og arbeidsmarkedsregion og fergefri forbindelse. Kommunestyret vedtok i 2018 en satsing på næringsvennlig kommune, som skal gjennomføres innenfor SuSu-samarbeidet.

Hovedmål 4 - Effektiv og miljøvennlig energibruk

Redusert energibruk i kommunale bygg: I forbindelse med et energispareprosjekt skal energiforbruket i 22 kommunale bygg reduseres. Forbruket måles opp mot referanseårene 2010-2012. Energiforbruket har gått ned sett i forhold til referanseårene, og forbruket i 2018 på 8,7 GWh var innenfor målsettingen på 9,2 GWh.

Miljøvennlig energibruk: Det er et mål å bruke fjernvarme som oppvarming av kommunale bygg. Pr 2018 varmes ca 45 000 kvadratmeter av totalt 50 000 kvadratmeter kommunale bygg i sentrum opp med fjernvarme (90 %).

Hovedmål 5 - God infrastruktur, bedre og tryggere veier

Ferjefri forbindelse på Indre Nordmøre: Statens vegvesen startet i 2017 arbeidet med kommunedelplan inkludert konsekvensutredninger. I 2018 er det gjennomført ulike undersøkelser, kartlegginger og vurderinger. Forslaget til kommunedelplan skal utarbeides innen utgangen av 2019, og legges fram for vedtak i de to kommunene i 2020.

Bedre og tryggere veier:

Bedring av standarden på rv70 pågår:

- Arbeidet med å utbedre og bygge ny veg mellom Tingvoll og Meisingset for å bedre trafiksikkerheten og framkommeligheten pågår og skal ferdigstilles i 2019.
- Det er utarbeidet reguleringsplan for Elverhøybrua. Statens vegvesen har ansvar for gjennomføring, og antatt oppstart er i 2021.

Trafiksikkerhetstiltak i Sunndalsøra sentrum: Et større tiltak med ny GS-veg fra krysset Tredalsvegen / Litledalsvegen fram til fylkesvegkrysset er gjennomført i 2018.

Full bredbåndsdekning. Sunndal er i Norgestoppen når det gjelder bredbåndutbygging. I 2018 er bredbånd på plass i Øksendal og Jordalsgrenda, og utbygging i Øvre Sunndal planlagt. Kommunen vil etter dette ha nær 100 % dekning i kommunen, noe som er spesielt i en kommune som er så stor i utstrekning og en har utfordrende natur med fjord og høye fjell.

Hovedmål 6 - Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder

Reetablere Driva som laks- og sjøørretelv: I juni 2018 åpnet Driva vassdragscenter i Sunndalsporten på Gjøra, et infosenter som skal vise villaksens liv i havet og elva, samt fortelle om lakseparasitten og hvordan elva skal behandles for å bli kvitt denne. Senteret er en viktig del av informasjonsarbeidet knyttet til arbeidet med å bekjempe gyro og laksesperra i Driva. Etableringen av infosenteret var støttet med midler fra Miljødirektoratet.

I slutten av 2018 ble det ansatt en fast lokal koordinator i prosjektet gyrobekjempelse i Drivaregionen, som skal følge opp arbeidet på lokalt nivå. Stillingen er en videreføring av den tidligere prosjektstillingen og finansieres av Miljødirektoratet.

Hovedmål 7 - God helse og livskvalitet for alle

Forebyggende folkehelsearbeid: Folkehelse er et uttrykk for helsetilstanden i befolkningen og hvordan helse fordeler seg mellom ulike sosiale lag i befolkningen. Folkehelsearbeidet er samfunnets felles innsats for å opprettholde, bedre og fremme folks helse, og dessuten redusere faktorer som kan medføre helserisiko. Kommunen skal fremme folkehelse ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenester.

Folkehelsearbeidet har fem viktige rettesnorer. Disse er utjevning av sosiale helseforskjeller, helse i alt vi gjør, bærekraftig utvikling, føre var og medvirkning.

Medvirkning: Sunndal kommune er en forholdsvis liten og oversiktlig kommune hvor det ofte er kort vei fra publikum til både administrasjon og politikere. Dette gjør at kommunale etater jevnlig får synspunkter fra befolkningen på ulike forhold, og at problemer ofte blir tatt tak i og tiltak iverksatt på ganske kort tid. Det som har manglet er en mer systematisk innhenting av synspunkter fra befolkningen før iverksettelse av tiltak.

Gjennom Nærmiljøprosjektet «Trivsel i Sunndal» som ble avslutta i 2018, bærer kommunens planarbeid, gjennom økt medvirkning, mye større preg av bredde i kunnskapsgrunnlaget enn tidligere. Dette gir mer treffsikre planer og tiltak.

Ungdomsarbeid gjennom samarbeid mellom tjenester: I tillegg til områder som skolehelsetjeneste og de helsemessige tilbudene, er det også viktig og godt arbeid som er gjort i kulturtjenesten, grunnskoletilbudet og andre tjenester for å bidra til et trygt og stimulerende ungdomsmiljø. MOT er et livsmestringsprogram i skolen som har som mål å utvikle robust ungdom som inkluderer ALLE. Alle trinnene ved Sunndal ungdomsskole er med. I følge ungdommen er resultatene gode. I 2018 ble satsingen utvidet med programmet "Skolen som samfunnsbygger".

Forebygging og mestring i pleie- og omsorgstjenesten: med utgangspunkt i Leve hele livet reformen legges det til rette for at folk kan være mest mulig selvstendig og bo hjemme så lenge som mulig. Det er innført hverdagsmestring som et tankesett i hjemmesykepleien og psykisk helse. Omsorgstrappen er utvidet med etablering av bofellesskap med fast bemanning. Det er gjennomført seniorkonferanse med fokus på tilrettelegging for alderdommen. Ulike velferdsteknologiske tiltak innføres og skal bidra positivt for at folk kan være selvstendig og bo lenger hjemme.

Hovedmål 8 - Sunn kommuneøkonomi – kompetent og attraktiv arbeidsplass

En relativt sunn kommuneøkonomi – Sunndal kommune hadde et svakt negativt netto driftsresultat i 2018 (- 0,45 %). Når en vurderer dette opp mot at likviditeten er god, lånegjelden er lavere enn landssnittet og disposisjonsfondet høyere enn landssnittet ser en at kommunen er godt rustet til å møte utfordringene som kommer med for eksempel lavere inntekt fra eiendomsskatt på verker og bruk.

	Sunndal 2017	Sunndal 2018	Kostragr. 12 u Oslo	Landet
Økonomi				
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	20,1 %	23,7 %	21,0 %	21,0 %
Frie inntekter per innbygger (kr)	55 689	59 099	59 536	55 132
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per innbygger *)	103 393	99 071	86 245	68 697
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2,1 %	-0,45 %	2,5 %	2,1 %
Netto lånegjeld i kroner per innbygger *)	72 462	72 975	98 830	73 651
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Skatt på inntekt og formue inkludert naturressursskatt Andel av brutto driftsinntekter (prosent)	21,7 %	25,5 %	25,9 %	33,6 %
Framsikt				
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	15,3 %	17,9 %	9,0 %	10,8 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	60,0 %	64,8 %	93,6 %	85,5 %

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Kompetent og attraktiv arbeidsplass: For å kunne yte kommunens tjenester på en best mulig måte, er det kontinuerlig fokus på å tiltrekke seg nødvendig kompetanse og utvikle eksisterende kompetanse i kommunen. Videre er godt arbeidsmiljø avgjørende for prestasjoner på jobb, og Sunndal kommune har et tett samarbeid med vernetjenesten og bedriftshelsetjenesten med fokus på dette. Kommunen har også nådd sitt mål om å stille minimum 21 praksisplasser til disposisjon for lærlinger, og at alle ungdommer (16 – 19 år) får et tilbud om sommerarbeid i kommunen.

Hovedmål 9 - En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

I 2018 var den ingen reelle beredskapshendelser i Sunndal men årlig øvelse i regi av Fylkesmannen ble gjennomført. Og kommunens kriseledelse og omsorgsberedskapsgruppa gjennomfører flere møter i året.

I 2017 ble det også etablert et eget beredskapsråd i Sunndal. Her deltar representanter fra det offentlige, private aktører (Hydro), sivilforsvaret og Sunndal Røde Kors. I sitt årlige møte diskuteres felles problemstillinger knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap. Oversikt over bomberom i kommunen samt NATO-øvelsen Trident Juncture var hovedtema i møtet i 2018.

Det nasjonale krisestøtteverktøyet CIM effektiviserer både planlegging, gjennomføring og evaluering av beredskapssituasjoner. I 2018 har det vært fokus på opplæring og økt bruk av dette verktøyet i kommunen og hos våre samarbeidspartnere. Dette vil fortsette også i 2019.

KOMMUNENS TJENESTER OG STABER

På de følgende sidene gis en oversikt over virksomheten i hver tjeneste og stab i 2018.

Rådmannen

Dette jobber vi med

Rådmannen er øverste leder for administrasjonen i Sunndal kommune. Rådmannen skal sørge for at kommunen drives i samsvar med lover, forskrifter og politiske vedtak. Rådmannen har det overordna ansvaret for kommunens utviklingsarbeid, og er delaktig i ulike tverrfaglige prosjekter. Rådmannen er ansvarlig for kommunens plansystem med årsplaner, tertialrapporter og årsmeldinger. I tillegg ligger ansvar for folkehelse/Distriktsmedisinsk senter og beredskap, samt internkontroll og lederutvikling hos rådmannen. Rådmannen har også det overordna ansvaret for kommuneøkonomien og budsjettstyring.

Regnskap:

Rådmannen

	Regnskap og budsjett			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	11,9 mill.	11,7 mill.	102	3	3	100	100
2018	10,3 mill.	10,3 mill.	100	3	3	100	100

Politisk virksomhet

	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %
2018	5,6 mill.	4,9 mill.	112

Kommentar regnskap

Rådmannen har hatt god løpende budsjettkontroll og et forbruk tilsvarende budsjett i 2018.

Budsjettansvar for den politiske virksomheten er fra 2018 overført til rådmannen. Det er et overforbruk på ca kr 600 000 (12%), hovedsakelig knyttet til høye kostnader til politikergodtgjøring. Nye satser for politikerne er vedtatt i løpet av 2018 og reduserte kostnader er forventet fra og med 2019.

Noen begivenheter i 2018

Region/samarbeid: Sunndal har i 2018 foretatt strategiske vurderinger av veivalg når det gjelder regionstruktur og samarbeid. Kommunestyret behandlet i mai en sak der det blant annet ble slått fast at Sunndal kommune skal være pådriver for hensiktsmessige faglige og effektive interkommunale samarbeid, og skal bidra til å styrke indre Nordmøre, samarbeid mellom

nordmørskommunene, og mellom Nordmøre og Romsdal. Flere nye samarbeid innen ulike områder er vedtatt i 2018.

Næringsutvikling: Samarbeidet med Surnadal kommune om næringsutvikling (SuSu-programmet), ble videreført i fire nye år fra 2018. Programmet har tiltak innen bedriftsutvikling, rekruttering og nettverk, og arbeider for en felles arbeidsmarkedsregion og for realisering av Todalsfjordprosjektet. Kommunestyret vedtok i 2018 en satsing på næringsvennlig kommune, som skal gjennomføres innenfor SuSu-samarbeidet. Det er samtidig startet en debatt om hvordan arbeidet med næringsarbeid skal organiseres.

Internkontroll: I 2018 ble det meldt 1 024 avvik mot 795 året før. Sak om bruk av Compilo og avvik totalt og pr. tjeneste/stab er lagt fram for administrasjonsutvalget og en grundigere gjennomgang av HMS-avvik legges fram for arbeidsmiljøutvalget. Compilo omhandler også risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS). I 2018 ble 4 ROS-analyser gjennomført mot 19 året før. Totalt er det nå 58 ROS-analyser som er gjennomført i kommunen. Avvik og ROS-analyser er viktige kilder til forbedringer i kommunen og er også en del av vårt beredskapsarbeid.

Organisasjon: Arbeid med gjennomgang av den administrative organiseringen av pleie- og omsorgstjenesten og helse og barneverntjenesten ble startet opp i 2018. Det er samtidig startet opp overordnet innføring i LEAN som et verktøy inn i det kontinuerlige forbedringsarbeidet. Dette knyttes konkret i første omgang opp mot omstilling i pleie- og omsorgstjenesten.

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
En attraktiv og mangfoldig kommune med 7 400 innbyggere innen 2020	Analyse og forberedelser til ny kommunestruktur i fylket	Diskusjoner og vedtak om strategi i kommunestyret i mai og ligger til grunn i pågående arbeid/disk.	☺
	Dialog og godt samarbeid med lokalt næringsliv	Rådmann er observatør i styremøtene i SUNS og i SUSU-samarbeidet. Rådmann og ordfører har jevnlig møter med lokalt næringsliv.	☺
Være blant de 25 % beste på kommune-barometeret	Gjennomføre politiske og administrative prosesser med analyse og strategisk planlegging i forhold til faktorene som inngår i kommunebarometeret	Sunddal er på 62.plass for nøkkeltallene alene og på 156.plass justert for økonomi i 2018. Resultatene er klart bedre enn snittet i kommune-Norge.	☺
En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon	Gjennomføre møter og øvelser iht vedtatt beredskapsplan	Møter avholdt iht plan og 2 øvelse er gjennomført. Kommunen deltok også i	☺

		Nato-øvelsen Trident Juncture høsten 2018.	
	Videreføre arbeidet med ROS-analyser for Sunndal	4 ROS-analyser gjennomført i 2018. Totalt er 58 ROS-analyser gjennomført de senere år.	😊
Effektiv drift	Administrere prosjekt med Lean-analyser i tjenester/stab	Opplæring m/ekstern ekspertise gjennomført	😊

Viktige oppgaver framover

- Økt digitalisering
- Gjennomføre lean-prosjekter på flere fagfelt
- Strategisk tilnærming til ny kommune- og regionstruktur
- Samarbeid om næringsutvikling med lokalt næringsliv og Sunndal kommune om prosjekt «Næringsvennlig kommune»

Dette jobber vi med

Service- og informasjonsavdelingen omfatter servicekontoret, informasjon, IKT, politisk sekretariat og arkiv. Vi skal yte god service og informasjon om kommunens tjenester og den politiske virksomheten på vår hjemmeside. Sammen jobber vi mot målet om en døgnåpen kommune med enkle og selvbetjente løsninger for våre innbyggere, næringsliv, politikere og ansatte.

Hovedmål 2018

- Profesjonelt og godt samordnet informasjonsarbeid
- Sikker og effektiv digital kommunikasjon

Regnskap

	Regnskap og budsjett			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	15,2 mill.	14,7 mill.	103	12,4	13*	95,3	92,5
2018	14,9 mill.	15,0 mill.	100	10,4	11*	94,5	91

*i tillegg har avdelingen 2 lærlinger samt 1 varig tilrettelagt 60% stilling

Kommentar regnskap

Service- og informasjonsavdelingen har hatt et merforbruk som følge av IKT tiltak utover budsjett, og budsjettet er regulert i henhold til dette. Den politiske virksomheten er fra 2018 budsjettmessig tatt ut fra avdelingens budsjett og rapporteres under rådmannen.

Noen begivenheter i 2018

Kommunale vigsler ble ny oppgave for kommunene fra januar 2018. Avdelingen har lagt til rette for gjennomføring av 7 kommunale vigsler i løpet av året.

Internt nyhetsbrev er en nyvinning i 2018 - informasjonsleder lager digitalt månedlig nyhetsbrev på vegne av rådmannen. Nyhetsbrevet distribueres til alle ansatte, og er tilgjengelig på intranett og på kommunens nettside.

Nytt sak- / arkivsystem skal innføres i 2019 og vår arkivleder har deltatt i forarbeidet med anbudsprosessen i 2018. Public360 ble valgt som nytt sak/arkivsystem og skal tas i bruk i løpet av 2019.

Ny personvernordning – GDPR ble lovbestemt innført i alle norske kommuner fra juli 2018. Arbeidet med gjennomføring av prosjektet er lagt til vår avdeling og en del av arbeidet er i samarbeid med IKTOrkidé. I tillegg deltar vi i et prosjekt ledet av IKA Møre og Romsdal hvor det er ansatt 2 personvernombud som også vi/våre innbyggere har tilgang til. Kontaktinformasjon er lagt ut på kommunenes hjemmeside.

Digitalisering har vært og er/vil være satsningsområde. Vi har hatt fokus på å ta i bruk digitale verktøy som kan forbedre og forenkle arbeidsoppgaver i tillegg til å ivareta personvern og

informasjonssikkerhet. Eksempler er innføringen av nytt mobilt sentralbord, Office365, sikker utskrift (papercut) i helse-, omsorg- og barneverntjenesten, kommuneKari, sikker eDialog, SvarINN og SvarUT

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
Informerte innbyggere	Slutføre arbeidet med informasjonsstrategi	Slutført	😊
Være blant de 3 beste kommunene på Nordmøre i bruk av SvarUt	Kampanje / opplæring av ansatte og innbyggere i bruk av SvarUt	Kampanje internt og målet om 3. best kommune er nådd	😊
Digitalisering	Innføre minimum 3 nye selvbetjeningsløsninger for publikum	E-dialog og kommuneKari via hjemmesiden	😊
Effektiv drift	Gjennomføre analyse av minst 3 arbeidsprosesser	1 analyse gjennomført (kommunale velser)	😊
	Analysere kommunens telefon- og sentralbordløsninger mht kvalitet, effektivitet og kostnad	Gjennomført	😊

Viktige oppgaver framover

- Profesjonelt og godt samordnet informasjonsarbeid
- Sikker og effektiv digital kommunikasjon
- Innføring av nytt sak-/arkivsystem
- Gjennomføring av kommunestyre- og fylkestingsvalg

Dette jobber vi med

Vi jobber mot et overordnet mål om god økonomistyring og regnskapsrapportering i Sunndal kommune. Dette gjør vi ved å gi hjelp og støtte internt slik at økonomistyringen blir god i hver enkelt stab og tjeneste.

Økonomiavdelingen har ansvar for lønnsutbetalinger, regnskap, fakturering og innkreving av kommunale avgifter, eiendomsskattekontoret - i tillegg skatteoppkrever for Sunndal og Oppdal kommuner.

Støttefunksjonen for innkjøp er tillagt økonomiavdelingen. En viktig del av dette arbeidet er kvalitetssikring av innkjøpsprosesser og å forankring av innkjøpsreglementet i organisasjonen, i tillegg til internkontroll på området.

Hovedmål 2018

- Økt digitalisering

Regnskap

	Regnskap og budsjett			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	6,5 mill.	6,3 mill.	103	9,3	10	80	90
2018	6,6 mill.	7,2 mill.	92	8,8	9	100	88

Kommentar regnskap

Regnskapet viser at tjenesten samlet ligger under budsjett. Det har vært jobbet hardt for å komme innenfor budsjettet, det vil si at det har vært spart på innleie av vikar ved sykefravær, så langt det har vært mulig og i tillegg er det kjøpt inn mindre konsulenttenester enn budsjettet.

Noen begivenheter i 2018

Innkjøp: Sunndal kommune har innført bruk av KGV-konkurransegjennomføringsverktøy fra 01.07.2018, dette i tråd med kravet i forskrift om offentlige anskaffelser. Merrell er Sunndal kommunes leverandør av KGV. Organisasjonen har fått opplæring og er godt i gang med å bruke systemet. Det gis fortløpende opplæring ved behov. Det er kommet tilbakemeldinger både fra innkjøpere og leverandører om at dette er ett godt system som gjør anskaffelsesprosessene ryddige og er tidsbesparende. Når KGV blir integrert med nytt sak og arkivsystem vil vi kunne se flere gevinster

Eiendomsskatt: Avdelingen sammen med kommunalteknisk tjeneste fungerer som eiendomsskattekontor. I løpet av 2018 har eiendomsskattekontoret hatt stor fokus på endringene som skjedde i lovgivningen som gjelder for verk og bruk.

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	
Økt fokus på digitalisering ved å øke bruken av;	• EHF (Elektronisk Handelsformat) • Profiler (forhåndsdefinering) • Skanning av hovedboksbilag/vedlegg • Økt bruk/innføring av eOrdre og eBilag • Visma bestilling • Mobil saksgang • Økt bruk av formularbestillinger Visma • eHandel i alle tjenester/staber • Elektroniske timelister for politiske møter • Nytt forsøk med automatisk bankavstemming	<i>EHF</i> Vi mottar ca. 90 % av fakturaene i EHF format. <i>Profiler</i> Gjennomført på strøm <i>Skanning av hovedboksbilag</i> Gjennomført <i>Visma eOrdre</i> Er tatt i bruk av tre tjenester. eBilag er brukt internt på avdelingen. <i>Visma bestilling</i> Tatt i bruk innen renhold. Har tidligere meldt fra om at vi var i startgropa med å ta i bruk Visma bestilling innen PLO, men at grunnet bortfall av tilgjengelig kompetanse innen NII er ikke dette kommet i gang. <i>Mobil saksgang</i> Muligheten er tilgjengelig <i>Formularbestillinger</i> Forløpende arbeid med å øke andel formularbestillinger. Arbeidet med å forankre dette vil fortsette. <i>Elektroniske timelister</i> Arbeidet er midlertidig utsatt <i>Nytt forsøk med automatisk bankavstemming</i> Er klart til igangsetting	☺

Bidra til innarbeidelse av nytt/vedtatt rapporteringssystem i Sunndal kommune	Utarbeide gode og effektive arbeidsmåter for å bidra til å gjennomføre rapporteringen som er vedtatt.	Regnskapsrapporten er tilpassa og tatt i bruk. Tjenestene rapporterer kvar måned, og rapporten er til orientering i formannskapet. Tertialrapport i egen sak.	😊
Vurdere å ta i bruk nytt budsjettstyringsverktøy	I forbindelse med at det er et politisk vedtak på omorganisering, kunne det være behov for simulering av ny organisasjon og tilhørende budsjett på en effektiv måte.	Ny organisering er ikke vedtatt og det var av den grunn ikke behov for dette i 2018.	
Digitalisering	Digital dialog med innbyggerne	Min Side er tatt i bruk. Der kan innbyggere logge seg inn og se sine fakturaer og be om betalingsutsettelse	😊
	Ta i bruk digitale løsninger etter hvert som de blir tilgjengelige via IKT Orkidè	I 2018 tok vi i bruk den nye fakturadistribusjonen til Visma.	😊
Annen kommunikasjon	Frigi tid, for å arbeide med bedring av kommunikasjonen på økonomiområdet, med innbyggere og internt i kommunen	Dette er en del av den daglige driften. På grunn av høyt sykefravær har det ikke blitt «frigitt ekstra tid».	😊
LEAN	Finne to områder innenfor digitalisering, med forbedringspotensialer og gjennomføre en effektiv og involverende prosess/LEAN-prosess	Økonomiavdelingen har deltatt i prosess sammen med personalavdelingen i forbindelse med «sommerjobb for ungdom». Prosesser ut over det er ikke blitt prioritert.	😊

Viktige oppgaver framover

- Økt digitalisering, ta i bruk nye løsninger etter hvert som de blir tilgjengelig via IKT Orkidè
- Ny hovedtaksering av eiendomskattetaksering

Dette jobber vi med

Personalavdelingen har ansvar for overordnet personalforvaltning og organisasjonsutvikling. Avdelingen jobber hovedsakelig med rådgivning i personalspørsmål, rekruttering, tilsettingssaker og lønnsplassing, arbeidsmiljø og HMS, oppfølging av sykefravær, lokale lønnsforhandlinger, seniorpolitikk og ivaretagelse av samarbeidet mellom partene i arbeidslivet.

Hovedmål 2018

- Sette sammen og utvikle organisasjonens ressurser for å nå kommunens mål. (Få de riktige medarbeidere med de rette kompetanser og motivasjonsnivå til å gjøre de riktige tingene for å nå kommunens mål.)
- Strategisk og støttende utviklingsfunksjon.

Regnskap

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	6,1 mill.	7,5 mill.	82	3	3	100	100
2018	7,0 mill.	7,2 mill.	97	3	3	100	100

Kommentar regnskap

Personalavdelingen har et mindreforbruk i forhold til budsjettet.

Noen begivenheter i 2018

Pensjonsveiledning gjennomført for ansatte over 58 år i samarbeid med KLP og Statens Pensjonskasse.

Lederhåndbok publisert - et støtte- og styringsverktøy for ledere i Sunndal kommune

Kartlegging psykososialt arbeidsmiljø gjennomført på alle avdelinger. Innført som en årlig kartlegging av psykososialt arbeidsmiljø. Nødvendige tiltak iverksettes kontinuerlig. Dette er et viktig grunnlag for videre utvikling av arbeidsmiljøet i Sunndal kommune for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø for alle ansatte i kommunen.

Lederutvikling 7 moduler gjennomført for ledere med personalansvar med utgangspunkt i KLPs Helsefremmende ledelse. Alle ledere er delt inn i lærende lederteam, hvert team består av 6 ledere. Disse jobber med oppgaver mellom samlingene. Tillitsvalgte og verneombud har deltatt på noen av modulene der tema har vært relevant.

Nedbemanning Sunndal kommune var i 2017 gjennom en omfattende nedbemanning som følge av at Sunndal Asylsøkerkontor ble lagt ned. Forhandlinger og oppgaver knyttet til å finne annet passende arbeid for de som var berørt var primær oppgave ut første halvår 2018.

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
Fullt forsvarlig arbeidsmiljø	Gjennomføre kartlegging i alle avdelinger i samarbeid med bedriftshelsetjenesten.	Gjennomført. Oppfølging og gjennomføring av tiltak videre i 2019.	😊
Helsefremmende ledelse	Gjennomføre lederskole for kommunens ledere og mellomledere.	Gjennomført 7 moduler i 2018 for ledere med personalansvar. Tillitsvalgte og verneombud har deltatt på noen av modulene.	😊
Styrking av tilstedeværelse	Maksimum 6% sykefravær.	Fraværstatistikk for hele 2018 viser 8,7 %, noe som er vesentlig høyere enn målet på max 6%.	😞
Være en god lærebedrift	Stille minimum 21 læreplasser til disposisjon.	I henhold til plan.	😊
Effektiv drift	Gjennomføre LEAN analyser på avdelingens arbeidsprosesser.	Vil bli gjennomført så snart LEAN arbeidet er i gang i organisasjonen.	😊
Medbestemmelse	Medbestemmelse gjennom faste møter og medvirkning i prosesser.	Kvartalvise møter mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte gjennomføres i henhold til plan. Og øvrige møter mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte gjennomføres i henhold til avtaleverk.	😊

Avvikskommentar: Fraværstatistikk for 2018 viser 8,7 %, noe som er vesentlig høyere enn målet på maksimum 6%.

En del av sykefraværet er knyttet til langtidsfravær. Dette kan blant annet tilskrives ansatte som av ulike grunner har fått nedsatt funksjonsevne og som en følge av dette har blitt sykemeldt i deler av stillingen sin til og fra over flere år. Videre kan noe av fraværet tilskrives en omfattende nedbemanningsprosess som varte ut i 2018.

Sykefravær er ofte en indikator på arbeidsmiljøet, og det jobbes nå systematisk for å sikre at alle ansatte har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

Det jobbes aktivt for å redusere omfang og lengde av sykefraværet i kommunen. Det er tett dialog mellom alle ledd i kommunen, bedriftshelsetjenesten, NAV, NAV Arbeidslivssenter og legene knyttet til dette arbeidet.

Viktige oppgaver framover

- Bidra til at lederne i kommunen kan gjennomføre sitt personalarbeid på en faglig trygg og god måte
- Gjennomføre ledersamlinger
- Gjennomføre tiltak i henhold til lokale retningslinjer for heltidskultur
- Følge opp kartlegginger av psykososialt arbeidsmiljø i 2018

Dette jobber vi med

Barnehagetjenestens oppgave er drift og utvikling av kommunens seks barnehager. Sunndal kommune har full barnehagedekning og gode barnehager. Det siste oppnår vi først og fremst gjennom våre medarbeidere. I Sunndal har de ansatte god utdanning og høy kompetanse. Vi ligger over landsgjennomsnittet for andel ansatte med barnehagelærerutdanning. Vår visjon, barnehagen – til barnets beste, innebærer at alt arbeid med barna skal vurderes i forhold til hva som er enkeltbarnets beste.

Hovedmål 2018

- Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning.
- Barnehagen skal anerkjenne barndommens egenverdi og bidra til vennskap, trivsel og glede i lek og læring.

Regnskap

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	49,0 mill.	49,7 mill.	98,5	86	94	73	97
2018	52,1 mill.	50,5 mill.	103,2	93	98	73	93

Kommentar regnskap

Barnehagetjenesten har hatt et overforbruk på 1,6 millioner kroner i 2018. Dette skyldes i hovedsak at det i utgangspunktet ikke var budsjettert med kostnader i tilknytning til 2. hovedinntak 2018 og drift av midlertidige barnehageplasser, som i 2018 er utgiftsført på barnehagetjenestens ansvar. I tillegg ble det innført bemanningsnorm og ny pedagognorm fra 1. august 2018. Noe av dette ble kompensert for gjennom budsjettregulering med en økning på 3 millioner kroner, men dette var ikke tilstrekkelig.

Noen begivenheter i 2018

Språkutvikling: Barnehagetjenesten har arbeidet mye for å styrke barns språkutvikling. Gjennom deltakelse i satsingen «Språkløyper» har barnehagenes ansatte styrket sin generelle kompetanse på språk og blitt mer bevisst betydningen av gode språkferdigheter for barns trivsel og videre utvikling. Samtidig ser vi at et samfunn i endring setter barn og foreldre under press gjennom tilgang til nye underholdningskanaler som kan fortrenge den gode språklige samhandlingen som er så viktig for språkutviklingen. Med bakgrunn i dette har barnehagetjenesten valgt å gå inn i en treårig satsing gjennom Nettverk Nordmøre der arbeidet tas et steg videre. «Læringsløype språk og skriving» vil gjennomføres i perioden 2019-2021 og er et ledd i «Sammen skaper vi fremtiden». Grunnskoletjenesten og innvandrer-tjenesten v/voksenopplæringa deltar også i dette arbeidet. I forbindelse med dette arbeidet er det etablert nettverksstrukturer på tvers av barnehager og nevnte tjenester i Sunndal kommune. Resultatet av denne satsingen vil vises i årene som kommer.

Organisasjonsutvikling: I arbeidet med satsingen på språk, fortsetter det viktige arbeidet med organisasjonsutvikling. Det betyr at barnehagene ønsker å invitere ulike interessenter inn i barnehagenes utviklingsarbeid som bidragsytere. Kompetanse skal utvikles tett opp mot praksisfeltet og universitet og høyskoler utfordres til å trekke forbindelser mellom teori og praksis på en annen måte enn tidligere.

Hvile i barnehagen: I tråd med endringer i rammeplan for barnehager har barnehagene nå lagt til rette for hvile for alle barn i barnehagen. Der det tidligere gjerne var de yngste som sov og hvilte på barnehagen, tilbys dette nå også for barn over 3 år. Dette kan organiseres ulikt, men handler i hovedsak om å ha styrte rolige aktiviteter som for eksempel lytting til musikk eller bok mens barna ligger eller sitter ned.

«Sammen skaper vi fremtiden»: Barnehagetjenesten har arbeidet med «Den gode oppveksteier», nå videreført som «Sammen skaper vi fremtiden», gjennom hele året. Etter utarbeiding av framtidsbilder, med fokus på brei involvering, har vi i denne perioden videreført arbeidet gjennom å utarbeide mål for den enkelte enhet og på tjenestenivå. Dette arbeidet vil danne grunnlag for mål og tiltak i årsplaner.

Rapport mål og tiltak:

Mål	Tiltak	Rapport	Status
Sikre god språkutvikling	Delta på satsingen Språkløyper	Alle barnehagene har deltatt i Språkløyper.	😊
	Arbeide med språk i nettverksgrupper for pedagogiske ledere	Gjennomført. I tillegg har vi arbeidet med nettverksstrukturer knyttet til videre arbeid med læringsløype språk og skriving.	😊
	Revidere og utvikle progresjonsplan for språkarbeid i barnehagen	Ikke gjennomført.	😞
God fysisk og psykisk helse	God balanse mellom aktivitet og hvile	Alle barnehagene tilbyr daglige hvilestunder for alle barna.	😊
	Videreutvikle arbeidet rundt måltidene i barnehagen	Gjennomføres kontinuerlig.	😊
Framtidsretta barnehager	Delta aktivt i arbeidet med Den gode oppveksteier 2040 gjennom trepartssamarbeid	Gjennomført i henhold til planen.	😊
Implementere ny rammeplan for barnehagens innhold	Delta på Fylkesmannens fagdager og bringe ny kunnskap inn i barnehagene	Dette er gjennomført.	😊

Etablere en god rolle- og organisasjonsforståelse	Utarbeide felles retningslinjer for hvilke oppgaver som er knyttet til de ulike rollene og funksjonene i barnehagen	Et pågående arbeid. Vi har hatt drøftinger i samarbeid med fagforeningene og barnehagetjenestens ledergruppe. Dette er ikke sluttført.	☺
---	---	--	---

Viktige oppgaver framover

- Ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning.
- Arbeide for økt livsmestring for barnehagebarna
- Full barnehagedekning - legge frem forslag til etablering av nye barnehageplasser med bakgrunn i KS-konsulent sitt grunnlagsdokument til barnehagebruksplan.

Kostratall

	Sunndal 2017	Sunndal 2018	Komm.gr 12 2018	Norge 2018
Netto driftsutg. kr pr innbygger 1-5 år	161 874	158 776	156 592	153 249
Andel barn 1-5 år med plass (%)	93,2	92,1	92,3	92,2
Foreldrebetaling i barneh. pr. innb. 1-5 år	22 121	23 324	17 885	13 096
Ansatte med barnehagelærerutd. (%)	47,7	46,7	40,1	40,8

Dette jobber vi med

Eiendomstjenestens hovedoppgaver er å forvalte kommunens eksisterende bygningsmasse, samt å stå for gjennomføringen av nye byggeprosjekter. Kommunens bygningsmasse utgjør til sammen ca 66 000 m2 og disse byggene rengjøres, vedlikeholdes og utvikles av oss og til beste for brukerne. Vi har høy og ulik fagkompetanse: renhold, snekker- og tømrer, maler, rørlegger, elektriker og murer. Og vår felles visjon er: Kommunens bygg - bygg å være stolt av !

Hovedmål 2018

- Utvikle den kommunale bygningsmassen og uteområder slik at den er tilrettelagt for en effektiv tjenesteproduksjon
- Ta vare på verdien som de kommunale eiendommene representerer

Regnskap

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid (%)	Andel kvinner (%)
2017	28,2 mill.	28,2 mill.	100	40,70	48	68,8	68,8
2018	29,4 mill.	30,0 mill.	100	41,70	50	68,0	66,0

Kommentar regnskap

Eiendomstjenesten har et lite mindreforbruk i forhold til budsjett for 2018 (vel 600 000 kroner). Dette skyldes aktivitet som er forskjøvet til 2019 (pensjonistsenteret skal sluttføres i første del av 2019).

Noen begivenheter i 2018

Sunndal kommune har årlige avsetninger til drift og vedlikehold av kommunale bygg, i tillegg til investeringsmidler til oppgradering av kommunale bygg. Dette er en viktig satsing slik at standarden på den kommunale bygningsmassen ivaretas, samtidig som at den også skal tilpasses en effektiv tjenesteproduksjon.

Noen prosjekter som ble gjennomført i 2018:

- Oppstart bygging Stortuva barnehage
- Nye nærmiljøanlegg ved både Tredal og Løykja skole
- Tilbygg på brannstasjonen, lokaler til FIG og Aktiv Hverdag
- Kjøp av renholdsrobot som brukes i Sunndal sportshall
- Renovering av deler av Sunndal pensjonistsenter
- Vedlikehold av kommunale boliger
- Nye porter bilverksted
- Ombygging lokaler til barnevernet

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
Redusere energiforbruket i kommunale bygg ihht energispareprosjektet	Vaktmestere følger opp energiforbruk i kommunale bygg sammen med AF Energi- og miljøteknikk	Energiforbruket er lavere enn budsjett	☺
Opprettholde god standard på kommunale bygg og uteareal i skoler og barnehager	Revidere vedlikeholdsplan	Påbegynt	☺
	Prioritere gjennomføring av tiltak	Virksomhetsplan behandlet i teknikk- miljø- og kulturutvalget	☺
	Starte renovering av Sunndal lege- og helsesenter med oppstart 2018 og slutføring 2019	Sunndal kommunestyre behandlet i oktober sak om hvem som skal inn i bygget. Renovering ikke oppstartet	☹
	Bygge ny barnehage på Ålvundeid med oppstart 2018 og slutføring 2019	Ihht fremdriftsplan	☺
	Tilbygg brannstasjonen	Ferdig	☺
	Tilbygg sandlager	Ferdig	☺
Sykefravær < 10 %	Aktiv forebygging og oppfølging	Sykefravær 15,8 % Mange langtidssykemeldte	☹

Viktige oppgaver framover

- Utvikle den kommunale bygningsmassen og uteområder slik at den er tilrettelagt for en effektiv tjenesteproduksjon
- Ta vare på verdien som de kommunale eiendommene representerer
- Redusere energiforbruket i kommunale bygg i samsvar med energispareprosjektet

Kostratall

	Sunndal 2017	Sunndal 2017	Komm.gr. 12 2018	Norge 2018
Netto driftsutg. til eiendomsforvaltning, kr. pr. innbygger	7 328			
Dekningsgrad: Kommunale boliger pr. 1000 innbygger	30			
Dekningsgrad: Areal formålsbygg, m2 pr. innbygger	6,8			
Produktivitet: Eiendomsforvaltning, kr. pr. m2	1 137			
Produktivitet: Energikostnader, kr. pr. m2	120			

Dette jobber vi med

Grunnskoletjenesten er ansvarlig for drift av kommunens grunnskoler og skolefritidsordninger, logopeditjeneste og spesialundervisning for voksne. Sunndal kommune satser på barn og ungdom, med en god skole som fundamentet. Vårt hovedmål er å skape lærende, inkluderende og kreative skolemiljø der barn og unge har lyst til å lære mer. Og vår visjon er at skolene i Sunndal kommune skal være – *et trygt sted for læring*.

Hovedmål 2018

- Læringsmiljøet i Sunndalsskolen fremmer helse, trivsel og læring for alle.
- Sunndalsskolen gir elevene fremtidsrettet opplæring av høy kvalitet.

Regnskap

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	92,9 mill.	94,9 mill.	98	127	152	66	79
2018	95,0 mill.	97,6 mill.	97	124	154	72	79

Kommentar regnskap

Regnskapet viser et mindreforbruk på vel 2,5 millioner som ikke er reelt. Dette på grunn av at tilskudd fra Sunndal kommune til etablering av Newtonrom ble ført på driftsregnskapet og ikke som investering, der utgiftene er ført. Videre er det ført bruk av fond med et større beløp enn det som faktisk er brukt knyttet til det midlertidige bygget ved Sande skole. Det reelle mindreforbruket er på ca 35 000 kroner og utgjør omlag 3,5 promille av tildelte midler.

Noen begivenheter i 2018

Gode læringsmiljø og god psykisk helse har det vært jobbet aktivt med i tjenesten. Nytt kapittel 9A i Opplæringslova har gitt behov både for kompetanseheving og for revidering av rutiner. Tjenesten har gjennomført kompetansetiltak for hele personalgruppa, for sosiallærernetverket og for ledere. Det er etablert samarbeid mellom sosiallærernetverket og kommunepsykologen på systemnivå, og deretter videre samarbeid ut på den enkelte skole. Dette har fungert svært godt, både for kompetanseheving og veiledning.

Det er etablert **lese- og regneveiledere** på den enkelte skole og nettverk for disse på kommunenivå. Disse brukes aktivt for å oppfylle nye lovkrav om tidlig innsats som trådte i kraft dette skoleåret.

Arbeidet med **Den gode oppveksteier/Sammen skaper vi fremtiden** er gjennomført med mange involverte. Det er utarbeidet mål for den enkelte enhet og for tjenestenivået ut fra fremtidsbildene. Det er videreutviklet trepartssamarbeid og utviklingsgrupper ved den enkelte skole og på kommunenivå. Arbeidet videreføres gjennom deltakelse i kompetanseutvikling *Læringsløype språk og skriv*, i samarbeid med Nettverk Nordmøre og skrivesenteret ved NTNU. Dette er en del av den nye statlige kompetansestrategien. Bakgrunn for valg av læringsløype, er utvikling vi ser på kartlegging av leseferdigheter over tid, samt kompetanse som forsvinner ved pensjonsavganger og

som må erstattes. Arbeidet med organisasjonsutvikling videreføres som del av arbeidet med språk og skriving.

Arbeid med nye læreplaner er i gang. Tjenesten har gjennomført fagdager om den overordnede delen for personalet.

Newtonrommet er under etablering. De to Newtonlærerne har høsten 2018 deltatt i skoling, promotert og pilotert arbeid som del av forberedelser til oppstart av rommet. De har også gjort anskaffelser av utstyr og deltatt i planlegging av fysiske lokaler. De har fått etablert seg med kontor i Hydro sine lokaler.

Fire lærere ble tatt opp til **videreutdanning** i norsk eller engelsk gjennom statlig satsing på videreutdanning, *Kompetanse for kvalitet*. For første gang siden ordningen ble etablert fikk vi avslag fra Utdanningsdirektoratet på grunn av for få plasser på et norskstudie. Tre søkere ble ikke prioriterte lokalt på grunn av manglende budsjettdekning. Basisfagene har vært prioritert ved tilsettinger. Tre ansatte har deltatt i statlig satsing på lederutdanning for skoleledere. Mellomlederne har i tillegg deltatt i kommunal kursrekke, noe av dette også sammen med tillitsvalgte og verneombud.

Arbeidet med *Den gode oppveksteier, Sammen skaper vi fremtiden og læringsløype språk- og skriv*, har alle **organisasjonsutvikling** som delinnhold. Det har vært arbeidet med trepartssamarbeid og organisasjonsforståelse som det ene av to deler i prosjektene. Dette er ment å skulle gjennomsyre det daglige arbeidet i skolene.

Målform: Kommunestyret vedtok i mars 2018 endring av opplæringsmålet i Gjøre skolekrets til bokmål, etter at det ble gjennomført folkeavstemning i kretsen høsten 2017.

PPT: Antall barn og unge i de tre kommunene har gått ned, mens antall klientsaker holder seg relativt stabilt. Tallet på systemsaker i barnehage og skole øker. Styrets mål er at tjenesten skal arbeide mer med kompetanseheving og organisasjonsutvikling i barnehage og skole, særlig knytta til barn/ elever som har svakt læringsutbytte og lav trivsel. Nasjonale føringer og forskning støtter entydig en slik prioritering. Mer systemisk arbeid som siktemål å dyktiggjøre ansatte i barnehage og skole til å gi bedre tilpasset hjelp innenfor de ordinære rammene. Mangfoldet i elevgruppa skal ikke løses ved hjelp av spesialundervisning, men at det ordinære tilbudet i størst mulig grad tar hensyn til ulike læreforutsetninger.

For Sunndal har elevtallet gått ned i perioden 2014-2018, det samme har antall elever med spesialundervisning. Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer har derimot økt. Dette viser at de elevene som nå får spesialundervisning, får det i et større omfang enn tidligere.

Neset kommune og Sunndal kommune sa opp samarbeidsavtalen med Tingvoll om felles PP-tjeneste fra 31.12.2019. Det må derfor gjøres et arbeid for å finne ut hvordan kommunen skal oppfylle kravene i Opplæringslov og Barnehagelov videre.

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
Gode læringsmiljø	Utvikle og implementere nye rutiner for arbeid etter nytt kapittel 9A i Opplæringslova	Det er gjennomført kursdager for alle ansatte knyttet til elevenes læringsmiljø. Rutiner er	😊

		oppdatert i tråd med nytt regelverk.	
Tidlig innsats	Lese- og regneveiledere på hovedtrinn iverksetter raskt tiltak når elever strever med grunnleggende ferdigheter	Lese- og regneveiledere er etablert på hver skole for hovedtrinna. Det er også etablert nettverk på tvers av skolene for felles arbeid på tvers av skoler.	☺
God psykisk helse	Kompetansetiltak for alle ansatte innenfor psykisk helse hos barn og unge	Det er gjennomført fagdager for alle ansatte innenfor temaet.	☺
Framtidsretta skoler	Delta aktivt i arbeidet med den gode oppveksteier 2040 gjennom trepartssamarbeid	Arbeidet har i hovedsak vært knyttet til målskaping ut fra fremtidsbilder både på tjenestenivå og på enhetsnivå. Har valgt læringsløype språk- og skriving som felles tema for kompetanseutvikling for skoler og barnehager.	☺
God kompetanse	Delta aktivt i regional etterutdanning i tråd med ny ordning	Deltakelse i <i>Læringsløype språk og skriv</i> gjennom Nettverk Nordmøre og i samarbeid med Skrivesenteret. (NTNU)	☺
	Prioritere å oppfylle kompetansekrav i norsk, engelsk og matematikk gjennom videreutdanning og ved tilsettinger	Prioritert dette ved videreutdanning og ved tilsetting.	☺
Lederutvikling	Kompetanseheving både innad i tjenesten og gjennom fellestiltak i kommunen og Nettverk Nordmøre	Gjennomført via <i>Sammen skaper vi fremtiden</i> og videreført gjennom <i>Læringsløype språk- og skriv</i> regionalt. Gjennom mellomlederutviklingsprogram kommunalt.	☺
Godt arbeidsmiljø	Arbeid med felles organisasjonsforståelse	Dette har vært arbeidet med både gjennom <i>Sammen skaper vi fremtiden</i> , gjennom lederutvikling og gjennom arbeidet med læringsmiljø.	☺

Viktige oppgaver framover:

- Læringsmiljøet i Sunndalsskolen fremmer helse, trivsel og læring for alle.
- Sunndalsskolen gir elevene fremtidsrettet opplæring av høy kvalitet.
- Arbeide for godt læringsutbytte for alle elever
- Delta i *Sammen skaper vi fremtiden* og jobbe for engasjement i lokalsamfunnet om barns læring og utvikling
- Etablere Newtonrom for god realfagskompetanse hos elever og ansatte

Kostratall

Sunndal 2018	Sunndal 2017	Sunndal 2018	Komm.gr. 12 2018	Norge 2018
Brutto driftsutg./ elev gr.skolesektor	145 889	150 459	147 147	127 949
Andel netto driftsutg. til SFO pr innb. 6-9 år	20,6	19,8	23,1	23,1
SFO, kr. pr 6-9 åring	16 059	18 881	8 067	4 547
Elever pr. gruppe 1.-4. årstrinn	8,6	9,6	10,3	12,3
Elever pr. gruppe 5.-7. årstrinn	9,6	10,2	10,7	12,9
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng,10. trinn	12,2	10,3	12,0	14,2
Elever med spesialundervisning (%)	7,1	7,4	8,8	7,9
Andel elever 6-9 år i SFO (%)	57,6	58,2	46,6	56,3

Kommentar: Kommunen bruker en lavere andel av tilgjengelige ressurser til grunnskole enn kommunegruppa og landet. Brutto driftsutgifter pr elev er høyere i Sunndal enn i de andre geografiske sammenligningsgruppene. Dette skyldes i stor grad skolestruktur som gir færre elever pr gruppe. Høye netto utgifter til SFO skyldes små enheter og svært lav brukerbetaling.

Helse- og barneverntjenesten

Dette jobber vi med

Helse- og barneverntjenesten har et omfattende ansvarsområde. Visjonene for tjenesten er god helse og livskvalitet for alle, med hovedmål om å gi målrettet og brukerorienterte tjenester til linnbyggere. Tjenestene omfatter legetjeneste, barnevern, fysioterapi, svangerskapsomsorg, helsestasjons- og skolehelsearbeid, psykisk helse, folkehelsearbeid og Frisklivssentral og ansvar for Sunndal Distriktsmedisinske Senter m.m.

Hovedmål 2018

- Gi en kvalitativ god helse- og barneverntjeneste til innbyggerne
- Profilere tjenesten på en god måte

Regnskap

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	27,3 mill.	27, 5 mill.	99,4	33,4	40		
2018	27,5 mill.	26,7 mill.	103	31,9	38		

Kommentar regnskap

Helse- og omsorgstjenesten har et samlet overforbruk 2018. Dette skyldes blant annet mindre tilskudd og tilbakebetaling av tilskuddsmidler mottatt 2017. I tillegg til nye utgifter som er kommet i løpet av 2018, f.eks. gratis vaksinerings, barnevernvakt og økt saksmengde i barnevernet.

Noen begivenheter i 2018

Folkehelse: Utviklingsprosjektet om nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse, «Trivsel i Sunndal», startet i 2016 og fortsatte ut 2018. Prosjektet har innhentet mye data fra innbyggerne gjennom konkrete prosjekter som pågår i kommunen, og har bidratt med midler til utvikling av lokale møteplasser over hele kommunen. Sunndal kommune er plukket ut av Møre og Romsdal Fylkeskommune som 1 av 3 kommuner i Møre og Romsdal som får sitt bidrag med i den nasjonale idebanken om nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse.

Frisklivssentralen: Frisklivssentralen fikk tilskudd fra Fylkesmannen både 2017 og 2018 til videre utvikling av tilbud. Flere ansatte i pleie- og omsorgstjenesten og helse- og barneverntjenesten er nå godkjent som kursledere for mestring av belastning og mestring av depresjon.

Frisklivssentralen har gjennomført kurs i belastningsmestring og kurs i depresjonsmestring både i 2017 og 2018. Det har vært god deltakelse på kursene, og dette er nå en del av Frisklivssentralens faste, årlige kursprogram. Dette tilbudet er et godt eksempel på vellykket tverrsektoriell og tverrfaglig samarbeid.

Driftsendringer Distriktsmedisinsk senter: Helse Møre og Romsdal avsluttet tilbud om ortopedi og røntgen samt blodtapping ved Sunndal DMS. Hørselssentralen fortsetter som før. Sunndal kommune

samarbeider med Helse Møre og Romsdal for å videreutvikle tilbudet ved Sunndal distriktsmedisinsk senter.

Helsestasjon og skolehelsetjeneste: Helsestasjonen fikk innvilget prosjektmidler fra Helsedirektoratet for styrking av skolehelsetjenesten. Høsten 2018 ansatte vi en helsesykepleier i prosjektstilling, dette har ført til at skolehelsetjenesten har utvidet åpningstiden ved flere av skolene. I tillegg arbeides det med modernisering og utvikling av skolehelsetjenesten.

Barnevern: Det er stor saksmengde i barnevernet. Vi holder fast ved dagens organisering med oppdeling i to team; undersøkelse/ hjelpetiltak i hjemmet og barn som bor utenfor hjemmet. Økt fokus på brukermedvirkning og involvering av nettverk.

Neset kommune har sagt opp sin deltakelse i det interkommunale barnevernsamarbeidet med Sunndal og Tingvoll kommune, og vil fortsetter i samarbeidet ut 2019. Neset kommune går inn i Molde kommune fra 1.1.2020.

Psykisk helsevern barn og unge: Det er ansatt en kommunepsykolog i 75 % stilling og en spesialsykepleier som arbeider med barn og unge. Dette arbeidet fokuserer på forebygging, utredning og behandling sett i et tverrfaglig perspektiv.

Kommunepsykolog og spesialsykepleier samarbeider tett med helsestasjon, skolehelsetjeneste, Pedagogisk- psykologisk tjeneste (PPT), barne- og ungdomsskole, barnevernet og fastleger.

Fysioterapi: Sunndal kommune har i dag følgende fysioterapi stillinger: 4,5 kommunale stillinger, en turnusstilling og to driftshjemler for privat praksis. Alle stillinger er fullt besatt.

I januar 2018 opphørte kravet om henvisning for å få trygderefusjon ved fysioterapibehandling ved behandling hos en fysioterapeut med kommunal avtale. Dette har ført til enklere tilgang til fysioterapi. Så langt har det ikke påvirket den daglige driften nevneverdig.

Legetjenesten: Alle fastlegehjemlene er besatt i Sunndal kommune, det er tilsammen 6 fastleger og to LIS1 leger (turnuslegestillinger). Det leies inn vikar fra byrå ved ferie og høytider etter en samlet vurdering av driften.

Kommunestyret fattet vedtak om deltakelse i pilotprosjekt med legevaktsamarbeid i Romsdals-regionen, dette arbeidet startet i 2018.

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
Treffsikre tjenester gjennom økt fokus på befolkningens behov.	Gjennomføre brukerundersøkelse og iverksette tiltak basert på bruker- og ungdataundersøkelse, brukerplan og statistikk.	Brukerundersøkelse er gjennomført Sunndal helsestasjon. Resultatene brukes videre i tjenestens daglige drift og planer.	😊
Fremme tverrfaglig samarbeid.	Sikre gode rutiner og deltakelse i samarbeid med øvrige tjenester gjennom Samordningsprosjektet, Individuell plan,	Tjenesten deltar aktivt på flere samarbeidsplattformer. Arbeidet med felles sosial-, helse og omsorgsplan	😊

	Nærmiljøprosjektet og Frisklivssentralen.	sammen med NAV og pleie- og omsorg startet 2018.	
Interkommunal barnevern: God hjelp til brukere, rapportert gjennom målbare indikatorer	Rapportere antall nye meldinger, fristoversittelser, antall barn på tiltak herav barn med tiltaksplan og evalueringer av disse. Satsningsområder 2018: Forebyggende systematisk samarbeid mellom de tjenestene som jobber med barn og familier.	Gjennomført som planlagt	😊
Helsefremmende og forebyggende arbeid gjennom helhetlig forebygging for at befolkningen skal ha best mulig helse lengst mulig.	Frisklivssentralen er et satsingsområde for tjenesten og skal måle effekt av tilbudet. Målinger foretas før og etter gruppetilbud, samt et år etter deltakelse i Frisklivssentralen. Tilbudet i Frisklivssentralen er planlagt utvidet ved å tilby mestring av depresjon og belastninger i tillegg til ordinære gruppetilbud. Dette skal gjøres i samarbeid med psykisk helse (PLO). Det skal søkes om økonomiske ressurser gjennom innovasjon- og kompetansestilsnitt fra fylkeskommunen.	Planlagte kurs er gjennomført. I tillegg startet arbeidet med «Sterk og stødig» i samarbeid med Pensjonistforeningen	😊
Gode og kompetente ledere	Stimulere til kompetanseheving og utvikling av ledere, og ta i bruk LEAN	Opplæring i bruk av LEAN ble startet opp 2018 Planlagt kompetanseheving er utført på avdelingene	😊
Gode rutiner for internkontroll	Stimulere til aktiv bruk av Compilo: avviksmelding, ROS-analyse og prosedyrer	Tjenesten jobber aktivt med dette, Compilo brukes i det daglige både til avviksmeldinger, ROS-analyser og prosedyrer.	😊

Viktige oppgaver framover:

- Utvide tilbud Frisklivssentralen med program for alle aldersgrupper

- Kvalitetsarbeid i skolehelsetjenesten sammen med elever
- Kompetanseheving jordmor og helsestasjon.
- Interkommunal barnevern: God hjelp til brukere, rapportert gjennom målbare indikatorer
- Bidra i planlegging av renoveringen av lege- og helsesenter

Kostratall

	Sunndal 2017	Sunndal 2018	Komm.gr. 12 2018	Norge 2018
Helsetjenester, kr. pr. innb	3 160	2 719	3 698	2 890
Legeårsverk pr. 10 000 innbyggere	11,2	11,3	13,0	11,3
Fysioterapiårsverk pr. 10 000 innbyggere	10,5	10,6	11,1	9,5
Andel med barnevernstiltak pr. 0-22 år	5,3	5,0	4,5	3,9

Dette jobber vi med

Bosetting og opplæring av flyktninger er kjernen i innvandrertjenestens arbeid. Tjenesten har over mange år bygd opp en bred kompetanse innen hele innvandrerfeltet. Kvalitet i alle ledd ligger til grunn for vårt arbeid. Innvandrertjenesten har mål om å være en ressurs nasjonalt og regionalt, og tilbyr fagkompetanse og deler erfaringer med de som etterspør dette. Innvandrertjenesten ønsker å bidra til god integrering og et godt forhold mellom innvandrere og lokalsamfunn, og jobber derfor aktivt med å engasjere frivilligheten i aktiviteter.

Hovedmål 2018

En helhetlig tjeneste som samarbeider til det beste for brukerne, ansatte og lokalsamfunnet.

Regnskap

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Avvik %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	-20,8 mill.	-7,3 mill.		67	75	74	72
2018	-14,7mill.	0 mill.			24		

Kommentar regnskap

Innvandrertjenesten er spesiell ved at statlige tilskudd som gjelder tjenesten går direkte inn på tjenestens budsjett og regnskap. (For kommunens øvrige drift er det vanlig at «Andre statlige tilskudd» føres på regnskapsskjema 1A). Driftskostnadene til innvandrertjenesten dekkes dermed i sin helhet av tilskudd fra staten. Innvandrertjenesten gikk også i 2018 med et betydelig overskudd. Dette ses i sammenheng med at svært mange går videre til utdanning og arbeid etter endt introduksjonsprogram.

Noen begivenheter i 2018

Driften av Sunndal asylmottak ble avviklet 31.01.18. Boligmassen ble klargjort og tilbakelevert utleier i henhold til avtale. Nedbemanningsprosessen ble i hovedsak fullført i løpet av første kvartal.

Som en følge av avvikling av driften av mottaket, ble det en stor reduksjon i antall elever ved Sunndal voksenopplæring, noe som igjen førte til at 6 ansatte ble overflødig.

Redusert behov for bosetting nasjonalt, men vi bosatte i tråd med IMDIs anmodning og tilleggssanmodning. Redusert behov for boliger gjorde at vi måtte si opp flere privateide boliger.

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
Innvandrertjenesten skal være en kompetent og aktiv aktør på flyktning området	Bosette flyktninger i tråd med anmodninger og vedtak.	Vi har bosatt 19 personer	☺
	Sikre alle brukere et godt aktivitet og fritidstilbud.	Alle nybosatte får tilbud og orientering om ulike aktiviteter i fritida i allerede etablerte lag – og organisasjoner i Sunndal; Svømmekurs, Røde Kors, Hydro Cup, Leksehjelp osv.	☺
Innvandrertjenesten skal drive godt kvalifiserings – og integreringsarbeid på alle plan.	Tilby et godt og målretta introduksjonsprogram.	Manglende tilgang til barnehageplass har gjort at 2 personer bosatt i mars/april måtte innvilges permisjon fram til medio august. Alle som gikk ut av 10ende klasse fikk plass i videregående opplæring.	☺
	Gi deltakerne formalkompetanse.	Elever i grunnskolen: 9 ende klasse – 23 10 ende klasse - 38	☺
Sykefravær < 6 %	Forebygging og oppfølging i tråd med retningslinjene	Sykefraværet var på 4 %	☺
Godt arbeidsmiljø	Arbeide med kommunens verdier i alle avdelinger	Dette har vært gjennomført. Det har også vært gjennomført en psykososial vernerunde	☺

Viktige oppgaver framover:

- Bosette flyktninger i tråd med anmodninger og vedtak.
- Godt samarbeid med offentlige og ideelle aktører.
- Tilby et godt og målretta introduksjonsprogram med mål om 80 % ut i arbeid eller utdanning.
- Gi deltakerne formalkompetanse.

Dette jobber vi med

Kommunalteknisk tjeneste har ansvar for drift, vedlikehold og utbygging av kommunens infrastruktur innenfor vann og avløp, veger og buer. Tjenesten har også ansvar for maskinstasjon, renovasjon, parkvesen, brann- og feietjeneste, elveforbygninger og oppmåling. I Sunndal kommune er det lave gebyrer på de fleste tekniske tjenester. Det kommunale vegnettet holder jevnt over en god standard. Kommunalteknisk tjeneste har ansatte med erfaring og god kompetanse, og gjennomfører driftsoppgaver og nyanlegg i sektoren i tråd med vedtatte rammer.

Hovedmål 2018

- Å ha god vedlikeholdsstandard og oppfølging på alle anlegg som tjenesten har ansvar for.
- Gjennomføre vedtatte anleggsoppgaver for veg og VA, med god kvalitet og innenfor kostnadsrammene.

Regnskap:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	18,6 mill.	18,6 mill.	100	30,5	30	100	16
2018	19,0 mill.	19,1 mill.	99,5	30,5	29	100	6

Kommentar regnskap

Kommunalteknisk tjeneste har et forbruk på 99,5 % av samlet budsjett for 2018. Også regnskapet i selvkostområdene framstår som forventet, der overskudd / underskudd balanseres mot selvkostfondene.

Noen begivenheter i 2018

Satsingen på å opprettholde standarden på infrastruktur som VA-anlegg, veger og bruer, er viktig i vår sektor. Det er årlige avsetninger til slike formål i budsjettet, slik at viktige tiltak kan gjennomføres hvert år.

Noen prosjekter som ble gjennomført i 2018:

- Rengjøring av brønner A, B og C ved Sunndal vannverk
- Gjennomført anbudskonkurranse ny vannledning til Smiset
- Rehabilitering hovedavløpsledning i Auragata
- Utbedring Smiset bru - fundamenter
- Bygging av ny GS-veg Litledalsvegen til fylkesvegkrysset
- Utbedringsarbeider på Øvre Jordalsveg
- Opparbeidelse av bobilplass
- Påbygg garasje lager Hovsvegen (sandlager)
- Påbygg Sunndal brannstasjon

Diverse:

- Iverksetting av tilsyn og feiing av fritidsboliger
- Evaluering av ny renovasjonsordning
- Vedtak om deltagelse i brannsamarbeid i Romsdalen
- Vedtak om levering av restavfall til planlagt ettersorteringsanlegg i Trondheim
- Innkjøp av ny renovasjonsbil og lastebil
- Utbygging av bredbånd i Øksendal og Jordalsgrenda, samt planlagt i Øvre Sunndal

Driftssituasjonen for kommunalteknisk tjeneste har vært nokså normal i 2018, uten store snømengder eller flomsituasjoner med skader av betydning.

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
Ha akseptabelt gebyrnivå	Ha gode og effektive selvkostordninger	Lave kostnader og gode tilbud.	😊
Sikker og god vannforsyning	Bygge ut vann-forsyning til Smiset	Innkjøpsprosess utført, - ferdigstilling 1.5.2019	😊
	Oppgradering av Kalken vannverk	Utsatt i påvente av avklaringer mellom grunneier og Hydro.	😐
Miljømessig gode avløpsanlegg	Skifte ut VA-ledninger i Jonas Reins gt og Parkvegen	Omprioritert til fordel for nødvendige tiltak i Auragata, TMK-sak 37/18.	😐
God standard på veger og bruer	Utrede veg-omlegginger Øvre Jordalsveg og Virum-dalsvegen ved Holtan	Gjennomført, TMK-sak 14/18 og 38/18.	😊
Gjennomføre lovbestemt feiing og tilsyn av fritidsboliger	Planlegge og utføre feiing og tilsyn av fritidsboliger	Plan utarbeidet, og feiing og tilsyn utført i Grødalen.	😊
Sykefravær < 4 %	Tiltak 8: Aktiv forebygging og oppfølging	3,4 % sykefravær i 2018.	😊

Viktige oppgaver framover:

- Sikker og god vannforsyning, nye brønner Sunndal vannverk
- Miljømessig gode avløpsanlegg
- God standard på veger og bruer

- Innfri nasjonale mål om gjenvinning, bl.a. innføre matavfallsinnsamling
- Tilrettelegge for boligbygging

Kostratall

Kostratall	Sunndal 2017	Sunndal 2018	Komm.gr. 12 2018	Norge 2018
Årsgebyr vann	2 712	2 820	3 096	3 252
Årsgebyr avløp	2 501	2 550	3 297	3 745
Årsgebyr renovasjon	2 349	2 583	2 847	2 682
Bto driftsutg.kommunale veger pr. km	73 028	71 284	139 731	151 776
Nto.årsutg. brann pr. innbygger	816	882	1 207	889

Priser e.mva

Kostratallene viser at vi gjennomfører oppgavene til lave kostnader.

Dette jobber vi med

Kulturtjenesten omfatter kulturhus og kino, bibliotek, kulturskole, svømmehall, idrettshall og stadion og ungdomssenter med mer. Tjenesten har som hovedmål at Sunndal skal være en ledende kulturkommune i Møre og Romsdal, og at kulturtjenesten skal – innenfor vedtatte rammer – utvikle Sunndal til å bli et enda triveligere sted. Kultur- og fritidstilbudet i Sunndal har fokus på alle aldersgrupper i hele kommunen, og er en av få kommuner som har egen avdeling for ungdom. Kulturtjenesten ønsker at Sunndal skal jobbe med breddetilbud for sunne aktiviteter og gode opplevelser, men samtidig også gi rom og muligheter for dem som vil utvikle spesielle evner og kvaliteter. Kulturtjenesten skal være en åpen og tilgjengelig tjeneste - utadventt, kreativ og faglig sterk. Vi ønsker godt samarbeid mellom de ulike tjenestene, god kontakt med kulturarbeidere og publikum - og vi skal være en god medspiller og en stimulerende kraft for lag og organisasjoner.

Vår visjon: Kultur er *samhandling som skaper trivsel, trygghet og tilhørighet*.

Hovedmål 2018

- Sunndal skal være en ledende kulturkommune i Møre og Romsdal
- Synliggjøre og bruke kulturens egenverdi og samfunnskraft

Regnskap:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	17,7 mill.	17,9 mill.	101	25	33	44	48
2018	18,3 mill.	18,7 mill.	98	21	27		48

Kommentar regnskap

Kulturtjenesten har et årsresultat godt innenfor budsjetttrammen i 2018, med et forbruk på 98 % av samlet budsjett. Det har vært god oppfølging og felles forståelse i tjenesten, og et godt samarbeid med økonomiavdelingen.

Noen begivenheter i 2018

Kulturhuset:

- Teknisk oppgradering og vedlikehold av Sunndal kulturhus.
- Videreføring av utviklingsarbeidet med kulturhus/bibliotek.
 - Uheldig – men nødvendig - stopp i det samme arbeidet på grunn av eiendomsforholdet knyttet til Sunndalsøra samfunnshus.
- Vellykket gjennomføring av kulturhusets 25-årsjubileum med full sal og et stort engasjement fra sang og musikklivet i Sunndal.
- En godt konsertår med blant andre Vamp, DeLillos og Bjella
- 25.518 solgte billetter på Sunndal kulturhus. Tallet gir et godt bilde på verdien av huset for sunndalssamfunnet.

Bibliotek:

- Betydelig oppgradering av biblioteket m/ låneautomat.
- Sommerles for barn og unge. Utlån til barn har gått markant opp.

Sunndal kulturskole

- Sunndalsskolene synger.

Barne- og ungdomsarbeid:

- Et godt år på Sunndal ungdomssenter. 125 medlemmer og i snitt 65 besøkende hver kveld.
- Barnas verdensdag med 1200 besøkende, etablering av Barnas juledag med 600 besøkende.
- Sett farge på Sunndal - det handlet om medvirkning, mestring og nye venner.

Idrett og friluftsliv:

- En formidabel Stikk Ut-sesong med 13.750 registreringer fordelt på 2.214 deltakere(sunndalinger). Det gir en samfunnsverdi på kr 1.375.000,-
- Kampanjen «Svøm langt» med ca 100 deltakere.

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
En mangfoldig og attraktiv barne- og ungdomskultur for alle	En veldrevet fritidsklubb med kompetent personale	Stort aktivitetsnivå. Økende besøk. Utfordringer med å ha tilstrekkelig med personale tilgjengelig.	😊
	Videreføre og utvikle det lokale MOT-arbeidet	MOT fasett inn alle tre trinn på ungdomsskolen. Kulturtjenesten bidrar sterkt i MOT-arbeidet, i perioder tilsvarende en 25 prosent stilling.	😊
	Sikre gode vilkår for frivillige organisasjoner som representerer trygge baser med både tradisjonsrike og nyskapende aktiviteter for barn og unge	Slike organisasjoner prioriteres ved tildelinger. Og med hjelp/veiledning	😊
	Utvikle et tverrfaglig samarbeid mellom kommunale tjenester	Samarbeider tett med både grunnskole og helse- og barnevern. Pluss politi. Likeså andre kommunale tjenester så som eiendom, teknisk og plan. Her er det etablert gode dialoger.	😊
Befeste og videreutvikle Sunndal kulturhus/kino som møteplass og regionalt senter for	Sørge for nødvendige oppgraderinger av fasiliteter – inkludert teknisk utstyr til konserter, teater, kino og møter/seminarer.	En stor del av oppgraderingen er utsatt til 2019. Ellers et bra kinoår.	😊

kunst- og kulturformidling			
Sikre og utvikle Sunndal som friluftskommune	Utarbeide planer, grunneieravtaler, merke trimløyper og bygge og utvikle parkeringsplasser ved utfartsområder	Alt i rute. Sunndal står sterkt som friluftskommune. God oppslutning rundt Stikk Ut.	☺
Styrke biblioteket som møteplass og kulturarena for alle	Ha to arrangementer pr måned – debatt, litteraturformidling, lesestund, foredrag, forfatterkveld, spill ...	Utlån til barn har gått markant opp. Dette går imot den nasjonale trenden og skyldes det i 2018 ble gjort aktiv innsats overfor skolene - og at Sommerles ble en suksess. Oppgradering av biblioteklokalene m/låneautomat.	☺
Sunndal kulturskole skal være et kunstfaglig og pedagogisk kompetansesenter	Utvikle fagkompetansen gjennom forpliktende lærersamarbeid, som igjen sørger for gode undervisningstilbud innen disiplinene skolen tilbyr	Ringens Herre er et eksempel på lærersamarbeid. Likeså Sunndalskolene synger. Kulturskolen ble tatt opp i et utviklingsprogram til Norsk kulturråd.	☺
Ha en tilstedeværelse i tjenesten på minst 95 prosent.	Gode rutiner for HMS og oppfølging. Åpenhet og gjensidig tillit.	Vi har en tilstedeværelse på totalt 97,8 prosent i 2018. Glimrende.	☺
Være en attraktiv arbeidsplass med meningsfylte oppgaver og godt arbeidsmiljø	Etablere samarbeids-prosjekter og kreativt arbeid som skaper engasjement, tilhørighet til arbeidsplassen og «jobblyst».	Ser ingen spesielle avvik på dette feltet. Tjenesten framstår som offensiv og kreativ med et godt arbeidsmiljø.	☺

Viktige oppgaver framover:

- Mer tilgjengelig bibliotek
- Vedta en kulturplan for barn og unge
- Sikre Sunndal Alpiner som driftsenhet
- Utvikle tilsynsvakta i sportshallen som møteplass for brukere og gjester
- Øke interessen for film blant barn og unge
- Bedre koordinering av kulturaktiviteter
- Ferdigstille utviklingsplanen for kulturhus og bibliotek m/økonomiske og bygningsmessige utredninger
- Etablere en turistinformasjon i kulturhuset

Kostratall

Kostratall	Sunndal 2017	Sunndal 2018	Komm.gr 12 2018	Norge 2018
Netto driftsutgifter for kultursektoren pr. innb.	3 269	3 211	3 005	2 343
Andel i kulturskole av ant barn 6-15 år (%)	25,9	26,6	15,2	13,8
Kulturskole, kr. pr. innbygger 6-15 år	6 786	6 768	3 386	2 577
Korr. Brutto driftsutg til komm.kulturskole pr bruker	16 393	15 928	22 541	20 622

Kommentar: Her må tallene for kulturskolen forklares. Som det går fram av tallene, bruker vi mye på kulturskole per innbygger. Årsaken til dette er at vi har en stor kulturskole i en relativt liten kommune. Dermed blir det få innbyggere å dele kostandene på. Ser vi imidlertid på kostnadene per elev, er de – sammenlignet med landet – fra middels til lave.

Dette jobber vi med

NAV Sunndal skal oppfylle Nav-reformens intensjon om et sømløst og helhetlig tjenestetilbud til brukere med behov for tjenester fra NAV. Vi skal ha fokus på «arbeid først» og bidra til gode levevilkår for vanskeligstilte. Tjenestetilbudet ved Nav Sunndal omfatter sosiale tjenester, sysselsettingstiltaket Aktiv hverdag, ytelser og pensjoner, startlån, tilskudd og bostøtte fra Husbanken, transportstøtte, støttekontaktordningen og tiltak rettet mot arbeid og aktivitet. Vi har et godt arbeidsmiljø og på målinger av produksjon har vi svært gode resultater. Vår visjon er *Vi gir mennesker muligheter*

Hovedmål 2018

NAV Sunndal skal oppfylle Nav-reformens intensjon om et sømløst og helhetlig tjenestetilbud til brukere med behov for sammensatte tjenester. NAV skal ha fokus på "Arbeid først" og bidra til å gi gode levevilkår for vanskeligstilte. Brukerne skal møte serviceinnstilte, engasjerte og kompetente veiledere ved NAV Sunndal.

Regnskap :

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemannings			
	Regnskap kr	Rev. budsjett kr	Forbruk %	Årsverk*	Ansatte	Heltid %	Andel kvinner %
2017	14,2 mill.	13,9 mill.	102	15	15	100	80
2018	15,0 mill.	15,0 mill.	100	15	15	100	80

* Antall årsverk: Stat 6, kommune 9

Kommentar regnskap

NAV Sunndal har et forbruk i samsvar med tildelt budsjett i 2018. Måloppnåelsen skyldes sykepengerefusjoner og noe underforbruk på andre ansvar. Tjenesten har et stort merforbruk på økonomisk sosialhjelp tilsvarende 1,2 mill. i 2018.

Noen begivenheter i 2018

Arbeidsledigheten var i hele 2018 stabil lav på rundt 1,8 %.

Totalt er det ca. 400 brukere som følges tett opp av våre veiledere. Det er til sammen ca. 92 brukere under 30 år. 8 stk. er under 19 år. I tillegg følges ca. 160 sykmeldte opp.

Sosialhjelp:

I 2018 gikk 5,8 mill. kroner til økonomisk sosialhjelp. Av dette ble ca 1,2 mill. kroner refundert av innvandrer-tjenesten

Det er blitt utbetalt sosialhjelp til 165 personer. 58 personer hadde sosialhjelp som hovedinntekt i 2018. Den gjennomsnittlige stønadslengden for denne gruppen er 5,6 mnd. Det er flest personer i aldersgruppen 25-44 år som får sosialhjelp. 24 personer under 24 år har fått sosialhjelp i 2018.

Gjeldsrådgivning, startlån og bostøtte:

Gjeldsrådgivning: Ca. 70 personer har fått økonomisk råd og veiledning og det er behandlet 15 gjeldssaker. 7 av disse er i praksis avsluttet.

I Sunndal var det 116 husstander som fikk bostøtte fra Husbanken i 2018 og det er behandlet 18 startlånssaker og 4 tilskuddssaker for Husbanken.

Aktiv hverdag: Sysselsettingstiltaket Aktiv hverdag driftes av NAV og er et kommunalt arbeidsrettet lavterskeltilbud for mennesker som mottar ytelser fra NAV. Aktiv Hverdag hadde tilhold i lokalene ved Telekroken i hele 2018. Tilbudet har vært holdt i hevd, med tilnærmet samme aktivitetsnivå som før. Noen nødvendige begrensninger innen arbeid som vedproduksjon og verksted er blitt gjort, som naturlig følge av dårligere fasiliteter bygnings- og plassmessig. Et litt lavere antall innsøkinger er nok også et resultat av dette. Vi flyttet i løpet av desember ut av Telekroken, og inn i midlertidige lokaler ved Øraskolen. Dette mens vi i samarbeid med kommunen klargjør våre framtidige lokaler i Hovsveien.

Fra september 2018 ble en styringsgruppe for Aktiv Hverdag nedsatt. Gruppen ledes av teamleder på NAV, og består ellers av driftsleder ved Aktiv Hverdag og tre veiledere med fagansvar for ungdom, innvandrere, og rusfeltet. Gruppen har jobbet med videreutvikling av tilbudet, og målsettinger og nye retningslinjer for arbeidet ved Aktiv Hverdag gjøres kjent og settes ut i livet fra og med oppstart 2019. Deltakerne har blitt løpende informert om dette arbeidet.

Det var ved utgangen av 2018 8 personer under oppfølging i tiltaket. Totalt har 28 personer vært innom tiltaket gjennom året, og 21 personer ble utskrevet. Tilnærmet 53 % tok steg i retning av, eller direkte til arbeid (11 av 21).

NAV har fortsatt et samarbeid med KIF (Kriminalomsorgen), og 3 personer sonet samfunnsstraff ved Aktiv hverdag i 2018.

Kompetanse og arbeidsmiljø:

I 2018 har vi brukt tid på å videreutvikle samarbeidet mellom NAV kontorene på Nordmøre. Vi har bla. opprettet flere nettverk, vi samarbeider på fagområder som f.eks. Husbank og gjeldsrådgivning, og vi har felles gruppeveiledning for våre veiledere. Vi har svært gode erfaringer med dette arbeidet og har et klart ønske om å videreutvikle samarbeidet.

NAV kontoret har gjennom hele året levert jevnt gode resultater på rapporteringer og i målinger.

Vi har deltatt på alle fag- og opplæringsdager i regi av Fylkesmannen, NAV Møre og Romsdal og Husbanken.

NAV Sunndal var representert og holdt innlegg på årets Sunndalskonferanse.

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
God service og brukermedvirkning	Kanalstrategien skal følges og brukere skal veiledes til å hente informasjon om tjenester på nav.no. Veiledningsplattformen skal brukes systematisk rettet mot god	Vi skal ha et spesielt fokus på brukermedvirkning i utarbeidelsen av gode aktivitetsplaner.	😊

	brukeroppfølging. Annerkjennelse skal brukes som metode i kontakt med brukere.	Full måloppnåelse	
Styrke rekrutterings- og markedsarbeidet	Veilederne skal delta på markeds møter, aktivitetsplan for markedsbesøk skal følges og all kontakt med næringslivet skal registreres.	Full måloppnåelse. Resultater viser at vi har hyppig/tett kontakt med næringslivet	😊
	Vi skal bistå arbeidsgiverne å rekruttere til ledige stillinger, bidra til et mer inkluderende arbeidsliv og kravene til økt mobilitet skal håndheves. Vi skal styrke oppfølging i egen regi fremfor kjøp fra eksterne aktører.	Delvis måloppnåelse. Vi må styrke oppfølgingsarbeidet i egen regi.	😐
Overgang til arbeid og rett bistand til rett tid skal prege oppfølgingsarbeidet	Bruker møtene skal bli bedre og mere arbeidsrettet gjennom økt veilednings- og inkluderingskompetanse. I opplæringssammenheng skal det særlig legges vekt på arbeidsmarkedskompetanse. Langtidsledige skal kalles inn mot slutten av dagpengeperioden. Kvaliteten på tjenestene skal heves ved å følge opp brukerne i samsvar med «Standard for arbeidsrettet brukeroppfølging i NAV». Intern kompetanseplan skal følges.	Delvis måloppnåelse- vi må bruke standardens sjekklister mere.	😐
	Aktiv hverdag skal benyttes som aktivitets- og sysselsettingstiltak i påvente av arbeid. Ungdommer og innvandrere skal prioriteres. For å få til et tettere samarbeid med andre tjenester og et mere integrert tilbud rettet mot arbeid og aktivitet, vil vi flytte Aktiv hverdag til brannstasjonen.	Delvis måloppnåelse: Lokalene til Aktiv hverdag i brannstasjonen er ikke innflyttingsklar	😊
	Gjennom eget prosjekt skal det særlig legges vekt på sysselsetting av personer med innvandrerbakgrunn.	Full måloppnåelse: Se egen rapport som legges frem i politiske utvalg	😊
Helhetlig og tverretatlig tilbud til	Vi skal vurdere og gjennomføre tiltak i plan for rus- og psykiske lidelser, samt	Gjennomført	

personer med rus- og psykiske lidelser	sørge for at tilskuddsmidler fra fylkesmannen blir brukt i dette arbeidet, jfr. søknad og tildelingsbrev.	Delvis måloppnåelse: Vi har tiltaksmidler igjen som er satt på fond til 2019.	😊
Godt arbeidsmiljø og lavt sykefravær	Vedtatte plan for HKI-arbeid skal gjennomføres med mål om energiskår på 25 i 2018. Handlingsplan for HMS/IA utarbeides i januar 2018. Planene skal følges og tiltak skal være fast tema i alle kontormøter. Trivselstiltak gjennomføres etter egen plan. Vi skal ha en tidlig og tett oppfølging av sykmeldte jfr. IA-avtalen.	Gjennomført HKI (medarbeiderundersøkelse) Ikke måloppnåelse: Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen foreligger ikke pr. i dag. Vi har ikke hatt egen plan for HMS arbeid i 2018.	😐
	Vi skal gjennomføre ROS-analyser på minst 3 utsatte områder, avvik skal meldes og rutinebeskrivelser skal utarbeides. Compilo skal benyttes i dette arbeidet.	Delvis Måloppnåelse: Compilo brukes til å registrere avvik. Vi har ikke foretatt ROS-analyser	😐

Viktige oppgaver framover:

- Fornøyde brukere
- Styrke rekrutterings- og markedsarbeidet
- Arbeidssøkere skal raskest mulig ut i jobb

Kostratall

	Sunndal 2017	Sunndal 2018	Komm.gr. 12 2018	Norge 2018
Sosialtjenester, kr. Pr.innb. 20-66 år (kr)	9 104	9 899	6 714	5 949
Sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år (%)	3,6	3,6	4,4	4,4
Korr.brutto driftsutg, sosialtjenester	2 136	2 310	1 776	1 606

Dette jobber vi med

Plan-, miljø- og næringstjenesten har ansvar for arealplanlegging, grunnnerv, byggesaksbehandling, næringsarbeid, jordbruk, skogbruk og miljøvern. Sunndal kommune har en effektiv plan-, miljø- og næringstjeneste, som jobber for visjonen *Vi planlegger framtida!* Det meste av planarbeidet blir utført av egne ansatte. Vi er stolt over at vi klarer å imøtekomme den løpende private etterspørselen, samtidig som vi utfører store oppgaver for viktig infrastruktur som tunneler, veier, sentrumsutvikling, tilrettelegging for næringslivet, klima og energi samt landbruk.

Hovedmål 2018

Plan-, miljø- og næringstjenesten skal utføre sine arbeidsoppgaver til rett tid med god standard.

Regnskap

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	7,0 mill.	7,9 mill.	87	11	11	95	63
2018	7,7 mill.	7,9 mill.	98	9,6	10	100	70

Kommentar regnskap

Plan, miljø – og næringstjenesten har et forbruk på 98 i forhold til budsjett for 2018.

Noen begivenheter i 2018

Planarbeid

- Rullering av kommuneplanens samfunnsdel startet opp i mai 2018. Planprogrammet ble vedtatt i kommunestyret 21.11.2018. Gjennom høsten 2018 ble en bred medvirkningsprosess gjennomført. Planen må forankres i det nyvalgte kommunestyret og vil således bli sluttbehandlet i løpet av 2020.
- Rullering av kommuneplan for Sunndal – arealdelen ble gjennomført 2017-2019 med endelig vedtak 06.02.2019. Planen omfatter alle arealene i Sunndal kommune utenom Sunndalsøra og sjøområdene.
- Kommunedelplan for sjøområdene i Sunndal: Planen ble vedtatt i 2018 og ligger tilgjengelig på kommunens hjemmeside.
- Landbruksplan 2018-2022 vedtatt i kommunestyret 24.10.2018
- Strategiplan for reiseliv i Sunndal: arbeidet med å revidere planen ble startet opp og legges fram for sluttbehandling i 2019.
- Vedtatte reguleringsplaner
 - o Reguleringsplan for Hoåsvegen og for Mogrenda ble vedtatt i 2018.

Byggesaksbehandling: Saksbehandlingstiden for byggesaker er tilfredsstillende. Vi har også deltatt aktivt i prosjekt (IKT Orkide) med innføring av nytt ebyggesakssystem. Dette planlegges tatt i bruk i løpet av 2019 og forventes å effektivisere byggesaksarbeidet ytterligere.

Næringsfondet: Vedtektene for næringsfondet ble revidert og godkjent at Fylkesmannen i 2018.

Nye veterinæravtaler: Etter en ny anbudsrunde ble det inngått nye avtaler med 4 veterinærer om veterinæravtalt utenfor ordinær arbeidstid (ettermiddag, kveld, natt og helge- og høytidsdager) i veterinærdistriktet Tingvoll og Sunndal. Avtalene gjelder i 2+1+1 år, tilsammen 4 år.

Oppfølging av jordlovens § 8 om driveplikt: Eiere av jord som ikke driver selv har inngått jordleieavtale med aktive gårdbrukere. Noen få har fått dispensasjon fra regelverket om 10-årig jordleieavtale, delvis eller fullt ut.

Beitenæringa, midler og tapstall: Det ble søkt om og innvilget midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovvilt. Midlene gikk til utvida tilsyn, tidlig sanking av sau på beite og kurs/trening for det kommunale fellingslaget. Det ble gitt fellingstillatelser på jerv i området Seljebømarka/ Smiseth/Rødset og innenfor prioritert beiteområde i Sunndalsfjella sommeren 2018. Tapstallet i enkelte besetninger var stort, på beitelagsnivå var tapet 9,3 %.

Avlingssvikt: På grunn av tørke så var det mange gårdbrukere i Sunndal som opplevde avlingssvikt i korn- og grasproduksjonen. Kommunen behandlet 37 søknader om erstatning for avlingssvikt i november 2018. Det ble utbetalt 2,9 mill kr i erstatning.

Sult blant hjortevilt: Sult tok livet av mange hjorter vinteren 2018, særlig i Sunndalen. Store ansamlinger av hjort på Romfo førte til at det med penger fra det kommunale viltfondet ble gjennomført foring her etter at det ble gitt tillatelse fra mattilsynet. Grunnen var en lang og kald vinter og for stor hjortestamme.

Kartlegging og verdsetting av friluftsområder : Temakart over friluftsområder i Sunndal kommune ble utarbeidet i 2018 med frist for innspill 10.april 2019. Temakartet er en del av kunnskapsgrunnlaget om kommunen og skal gjøre det mulig å vurdere friluftsliv opp mot andre viktige samfunnsformål.

Nærmiljøanlegg med balansepark i Sunndalsøra sentrum: Etter bred medvirkningsprosess om leke- og aktivitetsanlegg 2016-2018 utarbeidet plan-, miljø- og næringstjenesten plan for balansepark i Sunndalsøra sentrum. Vi gjennomførte anbudsprosess og anlegget ble opparbeidet våren 2018 med ferdigstillelse juli 2018.

Nærmiljøanlegg ved Løykja skole og Tredal skole: Plan for nærmiljøanlegg med allsidige aktivitetsmuligheter ble utarbeidet av plan- miljø og næringstjenesten og eiendomstjenesten i samråd med skolen 2017-2018, og anleggene ble ferdigstilt våren 2018.

Kartlegging av tilgjengelighet/universell utforming: Plan-, miljø- og næringstjenesten gjennomførte oppdatering og ny kartlegging av tilgjengelighet i Sunndalsøra sentrum og ved Sande og Tredal skole høsten 2018. Kartleggingen gir informasjon om tilgjengelighet for rullestolbrukere og synshemmede til offentlige bygninger, gangforbindelser og parkeringsplasser i sentrumsområdet og tilliggende områder. Registreringen er publisert på kartinnsynsløsningen på Norgeskart.

Fonds- og tilskuddsforvaltning

Ordning	Formål	Bevilga tilskudd (kr)
Næringsfond	Næringsprosjekter og Sunndal næringsselskap*	5,46 mill.
Landbruksfond	Prosjekter som skal styrke, opprettholde og videreutvikle næringen	497 970

	Ramme 500 000 av dette infrastrukturtiltak kr 100 000, resten til andre formål	
Produksjonstilskott og avløserrefusjon (jordbruksavtalen)	Direktetilskudd basert på produksjon og tilskudd til avløsning.	23,5 mill.
Spesielle tiltak i jordbrukets kulturlandskap (SMIL),	Ivareta natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapa til jordbruket, samt redusere forurensinga fra jordbruket	210 000
Tilskudd til drenering av jordbruksjord		122 510
Regionalt miljøtilskudd	Enkeltsøkere – kr 751 391 Beitelag – kr 77 195	828 586
Utvalgte kulturlandskap	Utbetalt beite- og arealtilskudd – kr 546 592 Andre særskilte tiltak – kr 566 935 (for eksempel slåttedag, bygninger og anlegg)	1 113 527
Tilskudd til skogbruk	Driftstilskudd i skogbruket, nærings- og miljøtilskudd, tilskudd til skogsvegbygging, tilskudd til tettere planting, kommunalt tilskudd til skogkultur	302 538
Kommunalt viltfond	Ettersøk av skadd vilt og diverse vilttiltak	127 202

*bedriftsretta næringsutvikling ivaretas av Sunndal næringssselskap (SUNS), som får årlige rammeoverføringer fra næringsfondet til dette arbeidet

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	
Framtidsrettet planlegging	Fokus på prioriterte plansaker vedtatt i januar i økonomi- og planutvalget	Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er godt i gang	☺
Fornøye brukere	Tilby god service	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesak på 3 uker er 7 dager, og 12 uker er 38 dager (5,5 uke)	☺
	Videreutvikle digital kommunikasjon med brukere	Er aktiv deltager i anskaffelsen av nytt e-byggesakssystem. Oppdatert kartbaser og verktøy slik at brukere enklere kan hente ut rett informasjon fra nettsidene.	☺
Lavt sykefravær	Aktiv forebygging og oppfølging i henhold til kommunens retningslinjer	Sykefravær på 6,5 %. Langtidssykefravær.	☺
Etablere god rolle- og organisasjonsforståelse	Gjennomføre tiltak som gir felles forståelse for ansvar, rettigheter og plikter knyttet til de ulike rollene i arbeidslivet	Alle ansatte er pålagt å reise på faglig relevant kurs i løpet av året + en konferanse.	☺

Viktige oppgaver framover

- Styrke Sunndalsøra som regionsenter og legge til rette for bosetting og næringsutvikling i hele kommunen.
- Bidra til bærekraftig utvikling av kommunen
- Bidra til samfunnsutvikling gjennom saksbehandling og service

Kostratall

	Sunndal 2017	Sunndal 2018	Komm.gr. 12 2018	Norge 2018
Fysisk planlegging, kr.pr.innbygger	1 083	1 035	901	760
Gebyr privat reguleringsplan	30 990	30 990	41 255	76 579
Gebyr oppføring enebolig	9 945	10 380	10 466	14 241

Pleie- og omsorgstjenesten

Dette jobber vi med

Pleie- og omsorgstjenesten har ansvar for driften av hjemmebaserte tjenester inklusiv psykisk helse og rus, habiliteringstjenester, sykehjem og ulike dagtilbud samt institusjonsskjøkken. Tjenesten legger vekt på at alle skal få individuelt tilpassede pleie- og omsorgstjenester i samsvar med lover og forskrifter. Vår visjon er *Trygghet og kvalitet og Trivsel og kompetanse*

Hovedmål 2018

- Kontinuerlig forbedringsarbeid og fokus på innføring av velferdsteknologiske løsninger
- Økt fokus på brukermedvirkning, rehabilitering, mestring, aktivitet og opplevelser

Regnskap:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2017	184,8 mill.	189,6 mill.	97	259	380		
2018	194,9 mill.	186,0 mill.	105	252	363		

Kommentar regnskap

Pleie- og omsorgstjenesten samlet har et overforbruk på 8,8 mill. kroner i forhold til tildelte rammer. Overskridelsene oppsummeres i hovedsak til 4 hovedområder; Utvidede tjenester og nye brukere innenfor habilitering, nye brukere med omfattende tjenestebehov innenfor hjemmebaserte tjenester, utvidede timetall Brukerstyrt Personlig Assistent og manglende kompensasjon prisvekst vareinnsats.

Tjenesten har i 2018 hatt fokus på å redusere kostnadene til løpende drift. Dette har ført til at det har blitt mindre rom i planene til å betjene ekstraordinære behov. Noe som i neste omgang utløser behov for tilleggsressurser.

Pleie- og omsorgstjenesten har i dag en ressursbruk som overskrider tildelte økonomiske rammer. For å få fremtidige budsjetter i balanse må PLO vri sitt tjenestetilbud over mot tiltak som er mindre ressurskrevende enn dagens løsninger. Tjenesten må også sørge for å opparbeide reserver i budsjettene som gjør at en kan dekke ekstraordinære behov uten tilleggsbevilgninger.

Noen begivenheter i 2018

Behandling av søknader om institusjonsplass: 26 søknader om institusjonsplass ble behandlet i 2018. 2 fikk avslag, 1 står på vurderingsliste, 2 ble trukket/død og 21 ble innvilget. 31 søknader ble behandlet i 2017 og 55 i 2016. Målsettingen er at folk skal bo hjemme i lengst mulig og reduksjon i antall søknader viser at vi lykkes med det.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA): 8 personer har innvilget vedtak om BPA/PA ved utgangen av 2018. Antall timer utgjør 10,4 årsverk. Ved utgangen av 2017 hadde 6 personer innvilget BPA og det utgjorde 6,4 årsverk.

Overliggedøgn på sykehus : I 2018 ble det registrert 14 overliggedøgn. Det er en nedgang på 44 døgn fra 2017 og 100 døgn fra 2016. Dette er et svært lavt tall og med reduksjon i antall sengeplasser vil det være påregnelig med en liten økning i antall overliggedøgn i tiden fremover.

Omsorgsboliger: Det ble behandlet 23 søknader i 2018. 3 fikk avslag og 5 takket nei. De som takket nei hadde fått tilbud om leilighet med innskudd. Det ble behandlet 26 søknader på omsorgsboliger i 2017. Det er størst etterspørsel etter kommunale omsorgsboliger. De fleste som takket nei hadde fått tildelt borettslagsleilighet med innskudd.

Kommunens avtaler om kommunal tildeling i Mogrenda, Øratunet og Skjøllend borettslag ble opphevet i kommunestyret november 2018. Borettslaget vil stå fritt til å endre sine vedtekter i forhold til hvem som kan kjøpe fremtidige ledige andeler. Sunndal kommune tilbyr å kjøpe ledige leiligheter i Drivatunet borettslag når disse har stått ledige i 6 måneder inntil borettslagets grense på 30 % eierandel er nådd. Når maksgrensen er nådd kan andeler selges på det åpne markedet etter 6 måneders ledighet.

Innføring av hverdagsmestring i hjemmesykepleien og sone psykisk helse: Målsettingen er økt fokus på brukernes ressurser og muligheter for økt mestring. Aktuelle brukere får opplæringsvedtak i mestring i stedet for hjelp til å utføre oppgavene. Alle ansatte som har fått opplæring hverdagsmestring og hvordan de kan bidra til at den enkelte mestrer selv. Det er utpekt mestringsagenter som skal være pådrivere for tankesettet. Flere brukere har fått slikt vedtak og det er positive resultat i form at brukerne gjenvinner funksjoner og blir mer selvhjulpne. Sone psykisk helse ser en dreining med tjenester i tidlige forløp og det er økt etterspørsel etter kurs i belastningsmestring og depresjonsmestring.

Omgjøring av langtidsavdeling til bofellesskap: Omgjøring av langtidsavdeling til bofellesskap ble gjennomført innen utgangen av 2. tertial. Dette er et supplement i omsorgstrappen som tjenesten har manglet. Det har vært stor etterspørsel etter tilbudet og alle rom er belagt.

Dagtilbud ved Prestjordet dagsenter: Prestjordet dagsenter er utvidet med 3 plasser daglig for å dekke opp behovet til hjemmeboende med demenssykdom. Tilbudet er finansiert ved støtte fra helsedirektoratet tilsvarende 30 % stilling, og resten er omdisponerte midler fra overskuddsbemanning ved avdeling E.

Forebyggende hjemmebesøk: I stedet for tradisjonelt forebyggende hjemmebesøk ble det gjennomført seniorkonferanse med eksterne foredragsholdere og ulike stands. Innbygger født i tidsrommet 1943 -1948 ble invitert. Målsettingen er å få yngre eldre til å begynne å planlegge alderdommen. Over 400 ble invitert og ca 140 personer deltok. Konferansen ble godt mottatt fra de som deltok og det ble også gitt en del tilbakemeldinger skriftlig som tas med i arbeidet med helse- og omsorgsplan.

Samarbeid mellom tjenestenivå:

- Sammen med helseforetaket har fylkets kommuner innført palliativ plan. Dette skal bedre oppfølgingen for innbyggere ved at planen følger pasienten i overganger mellom tjenestene.
- Tjenesten har deltatt i arbeidet med innføring av helhetlige pasientforløp for multisyske sammen med KS og helseforetaket.

Velferdsteknologi:

- Arbeidet med innføring av Lifecare eLås er i gang. Det er innkjøpt 105 e-låser og 40 av disse er allerede montert. Første prioritet for innføring av e-lås er brukere med trygghetsalarm.

Dette vil redusere tidsbruk ved utrykning da ansatte ikke trenger å dra til vaktrommet for å hente dørnøkkel.

- 4 elektronisk medisindispensere er innkjøpt. Ansatte er under opplæring og medisindispenserne vil bli utplassert hos brukerne om kort tid.
- Pasientvarslingsanlegget ved helsetunet vil bli utskiftet våren 2019. Dette vil legge til rette for ulike sensorløsninger i hele institusjonen.
- Det planlegges innføring av Lifecare eRom i institusjonen og Helsetunet bofellesskap i 2019. Dette gir muligheter til å innhente opplysninger og journalføre tiltak mens de er inne på pasientrom til brukerne. Helsetunet bofellesskap skal være pilot for utprøving.

Forbedringsarbeid:

- Ansatte ved korttidsavdelingen har deltatt i pasientsikkerhetsprogrammet brukermedvirkning – pasient og pårørende som likeverdige parter med fokus på trygg utskriving til hjemmet. Det er innført nye rutiner for opphold i avdelingen med økt fokus på målsetting med oppholdet og plan for utskriving. Det er innført kvalitetstavle og tavlemøter for å sikre oppfølging av rutiner. Ansatte gir tilbakemelding på at kvalitetstavler og tavlemøter er til god hjelp i hverdagen for å sikre at alle rutiner blir fulgt opp. Pasient og pårørende er mer delaktig i plan for oppholdet og utskriving til hjemmet går lettere.
- To avdelinger har startet opp med fallforebyggende arbeid og vil følge pasientsikkerhetsprogrammet 24/7.
- Alle lederne og hovedtillitsvalgte har deltatt i KS konsulent sin introduksjon av K-LEAN for pleie- og omsorgstjenesten. Tjenesten har søkt OU-midler for å sette i gang forbedringsarbeid ved bruk av Lean i 2019.

Demensomsorg: Demenskoordinator har funnet i 100 % stilling i hele 2018 og er godt i gang med målrettet arbeid i demensomsorgen. Arbeidet med innføring av Tiltakspakke Demens i hjemmesykepleien er i gang. Dette vil systematisere observasjoner og tiltak for hjemmeboende. Ved avdeling E er VIPs som arbeidsmodell innført. Dette er en modell for å implementere personsentrert omsorg. Alle ansatte får opplæring i personsentret omsorg. Det er også igangsatt opplæring i miljøterapi for ansatte. Dagtilbudet ved Prestjordet dagsenter er økt opp. Siste året har det vært vanskelig å opprettholde de 4 avlastningsplassene som er avsatt på grunn av at det har vært knapphet på langtidsplasser for de med behov for skjerming. Det er også i perioder vanskelig å legge til rette for ekstra skjerming for de som har behov for det, dette gjelder både bygningsmessig og bemanningsmessig. Dette må ses med i den fremtidige planleggingen av demensomsorgen.

Rapport mål og tiltak

Mål	Tiltak	Rapport	Status
Sikre god kvalitet, samordning og utvikling av tjenestetilbudene	Innføre velferdsteknologiske løsninger (elektroniske medisindispensere, digitale trygghetsalarmer, oppgradering av pasientvarslingsanlegg og ELås)	Arbeidet med eLås er godt i gang. Skal delta i Orkideprosjekt for innføring av medisindispensere.	😊
	Utvikle omsorgstrappen med fokus på rehabilitering, helhetlige pasientforløp, egenmestring	Hverdagsmestring ble i hjemmesykepleien og sone psykisk helse i høst. Helhetlige pasientforløp (HPH). Seniordag for 70-75 åringer er avholdt.	😊

	Ta i bruk pasientsikkerhetsprogrammet 24/7 (bruker-medvirkning, fallforebygging og legemiddelhåndtering)	Det blir igangsatt program for fallforebygging på to avdelinger i høst.	☹
Fornøye bruker og pårørende	Gjennomføre brukerundersøkelse for psykisk helse og rus og habilitering	Utsatt til 2019.	☹
Drive forebyggende helsearbeid, kultur- og aktivitetstilbud	Utvikle samarbeidet med NAV og frisklivssentralen innenfor rus og psykisk helsearbeid	Samarbeider med frisklivssentralen om igangsetting av egenmestringskurs. Søker midler til oppstart av Rask psykisk helsehjelp sammen med Frisklivssentralen.	☺
	Innføre et rutinemessig samarbeid mellom kommunen, pensjonist-foreningene og frivillig-sentralen for å samordne og utvikle aktivitet- og kulturtilbud til eldre.	Har fått avslag på søknad om prosjektmidler fra Helsedirektoratet til igangsetting av dagtilbud i samarbeid med frivilligsentralen og pensjonistsenteret.	☹
God demensomsorg	Utarbeide demensplan med kartlegging av fremtidige behov for demensomsorg	Demenskoordinatoren er godt i gang med sitt arbeid. Fagplan for demensomsorg er ferdig. Den blir tatt inn i arbeidet med helse- og omsorgsplan.	☺
Sikre et godt tilbud til barn og unge med behov for livslange tjenester	Samarbeide med berørte tjenester for å skaffe oversikt over fremtidig behov, og samordning av tjenestetilbud til barn og unge med behov for livslange tjenester	Ressursbehov nye brukere er beregnet og nye stillinger er opprettet. Boligbehovet er vurdert og arbeidet med å skaffe boliger er i gang. Stillinger til avlastningen er også opprettet.	☺
Gode ledere – kompetent og tydelig arbeidsgiver	Stimulere til kompetanseheving og utvikling av ledere og bruk verktøyene LØFT og LEAN	Deltar i lederopplæring i kommunen. KS-konsulens har gjennomført introduksjonssamling for alle ledere og tillitsvalgte i LEAN.	☺
HMS: gode rutiner for internkontroll	Stimulere til sikkerhetskultur og aktiv bruk av Compilo: utvikle prosedyrer, avviksmelding, ROS-analyse	Kontinuerlig arbeid. Som en del av internkontrollen er det i gang et arbeid med å gå systematisk igjennom alle prosedyrer som tjenesten har. Eksisterende prosedyrer skal revideres og det skal kartlegges behov for utarbeiding av nye prosedyrer.	☺

Viktige oppgaver framover:

- Utarbeide felles plan for alle helse- og omsorgstjenester
- God brukermedvirkning
- God pasientsikkerhet
- Utvikle tilbudet i habilitering
- Innføre velferdsteknologiske løsninger til gode og effektive tjenester
- Utvikle tilbudet til hjemmeboende eldre
- Økt fokus på forebyggende arbeid i psykisk helse

Kostratall

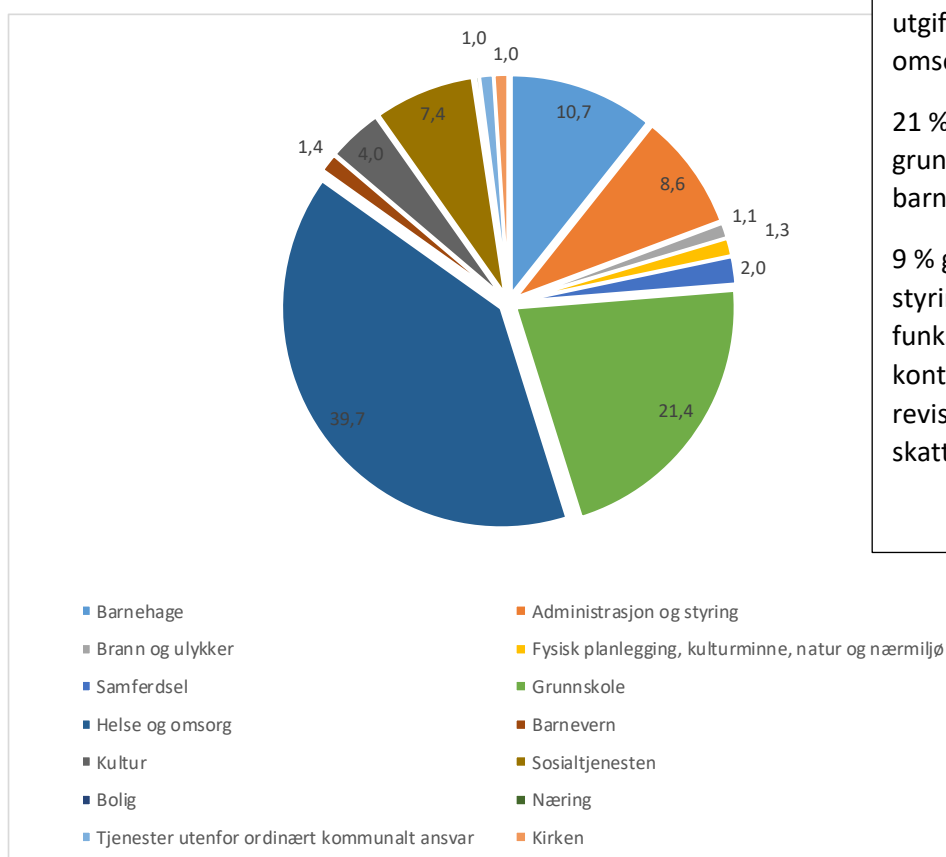
	Sunndal 2017	Sunndal 2018	Komm.g r.12 2018	Norge 2018
Institusjon, kr. pr institusjonsplass	1 071 308			
Hjemmetjeneste, kr. pr bruker	222 660			
Pleie/omsorg, kr. pr innbygger 80 år+	462 207	484 788	478 008	425 234
Innbyggere 80 år+ i institusjon	18,2			
Plasser i inst.i % av innbyggere 80 år+	24,5			
Andel ansatte med fagutdanning	81			

ØKONOMISKE NØKKELTALL

Hvilke formål gikk pengene til i Sunndal?

Tabellen og grafen under har tatt utgangspunkt i KOSTRA-funksjoner. Oversikten vil derfor avvike i forhold til tjenestekområdene sine netto rammer.

Netto utgifter pr kostrafunksjon	Kr	%
Barnehage	60 628	10,69
Administrasjon og styring	48 873	8,62
Brann og ulykker	6 267	1,10
Fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø	7 359	1,30
Samferdsel	11 433	2,02
Grunnskole	121 588	21,43
Helse og omsorg	225 170	39,69
Barnevern	7 682	1,35
Kultur	22 812	4,02
Sosialtjenesten	41 893	7,39
Bolig	513	0,09
Næring	1 456	0,26
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvar	5 770	1,02
Kirken	5 808	1,02
Netto utgifter pr kostrafunksjon	567 253	100,00

Figuren viser at 38 % av netto utgifter går til helse- og omsorg.

21 % av netto utgifter går til grunnskole og 11 % går til barnehage.

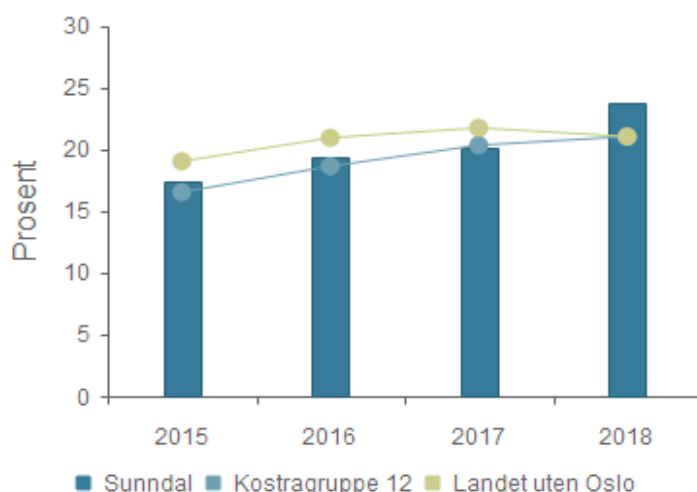
9 % går til administrasjon og styring, dette inkluderer funksjoner for politikk, og kontroll (kontrollutvalg, revisor, arbeidsgiverkontroll, skatteinnkreving)

Hvordan ble pengene fordelt på netto rammer?

Tjenesteområde/stabsområde Tall i hele tusen	Regnskap 2018	Reg.budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
10 Rådmannen	10 276	10 316	19 305	8 859
11 Økonomiavdelingen	6 638	7 211	6 640	6 494
12 Personalavdelingen	6 991	7 251	6 859	6 124
13 Politisk virksomhet	5 567	4 962	4 665	6 680
14 Service- og informasjonsavdelingen	14 909	15 071	13 784	11 579
15 Innvandrertjenesten	-14 669	247	0	-20 790
16 PPT	0	43	0	0
18 Konesjonskraftinntekter	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
20 Grunnskolestjenesten	95 046	97 613	93 389	92 921
21 Barnehagetjenesten	52 097	50 517	46 654	49 160
30 Helse- og barnevernstjenesten	27 492	26 664	23 887	27 302
31 NAV	15 030	15 089	14 017	14 180
32 Pleie- og omsorgstjenesten	194 939	186 098	179 488	184 784
40 Plan, miljø- og næringstjenesten	7 743	7 925	7 828	7 042
50 Kulturtjenesten	18 280	18 584	17 774	17 930
60 Kommunalteknisk tjeneste	20 522	19 102	18 879	18 625
70 Eiendomstjenesten	29 398	30 027	29 799	28 183
Sum fordelt til tjenestene	484 260	490 721	476 967	453 074
Korrigert for sum alle tjenester	54 105	51 693	54 066	69 625
Korrigert sum fordelt til tjenestene	538 365	542 414	531 033	522 699

Eiendomstjenesten utfører arbeid, strømutgifter osv. som blir fordelt på formålsbyggene. I KOSTRA blir slike utgifter klassifisert ut fra formålet med bygget.

Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

	2015	2016	2017	2018
Sunndal	17,4 %	19,3 %	20,1 %	23,7 %
Kostragruppe 12	16,5 %	18,6 %	20,3 %	21,0 %
Landet uten Oslo	19,0 %	20,9 %	21,7 %	21,0 %

Arbeidskapital

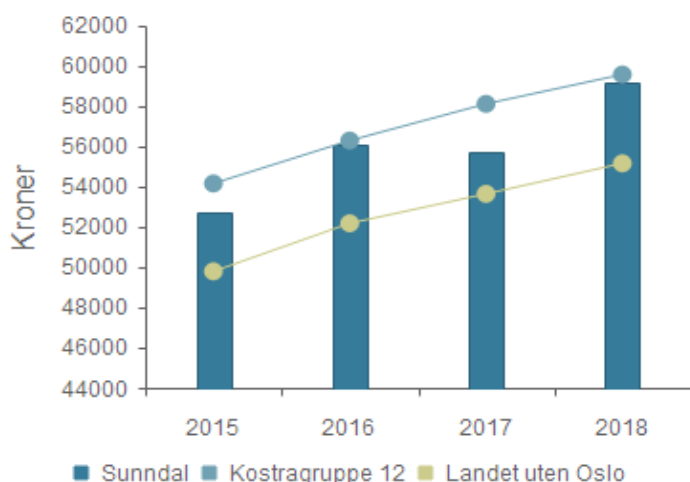
Arbeidskapital gir indikasjon på om en har likviditet til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller.

Grafen og tabellen viser arbeidskapital eksklusive premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter.

I perioden 2015 – 2018 har Sunndal kommune forbedret dette nøkkeltallet. Sunndal kommune har god likviditet.

I samme periode har Kostragruppe 12 også forbedret dette nøkkeltallet. Landet uten Oslo har også hatt en økning i perioden.

Frie inntekter per innbygger (kr)

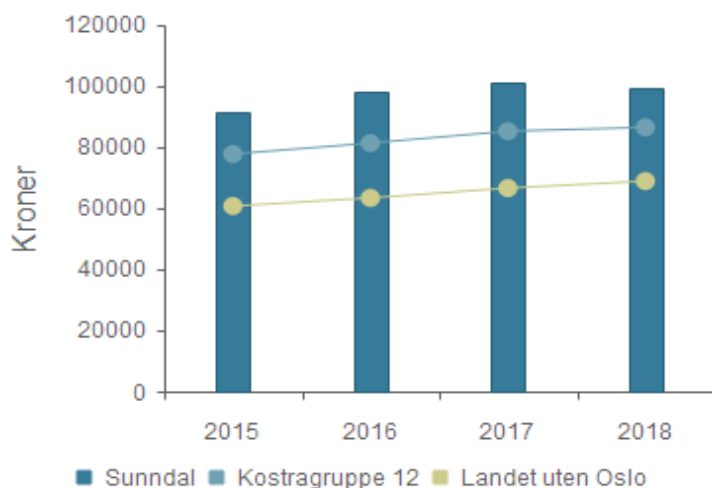
Frie inntekter i kroner per innbygger

Grafen og tabellen viser at i perioden 2015 – 2018 har Sunndal kommune hatt en økning i frie inntekter på kr 6 400,- per innbygger.

I samme periode har Kostragruppe 12 og landet uten Oslo hatt tilsvarende økning på kr 5 400,- per innbygger.

	2015	2016	2017	2018
Sunndal	52 701	56 027	55 689	59 099
Kostragruppe 12	54 133	56 262	58 083	59 536
Landet uten Oslo	49 775	52 158	53 619	55 132

Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per innbygger

Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per innbygger

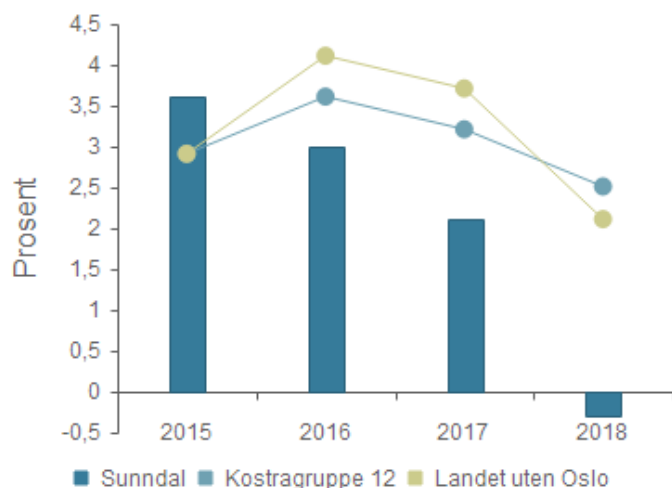
(Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU)).

Grafen og tabellen viser at i perioden 2015 – 2018 har Sunndal kommune hatt en realøkning i korrigerte brutto driftsutgifter på kr 7 700,- per innbygger.

I samme periode har Kostragruppe 12 hatt en tilsvarende realøkning på kr 8 700 og landet uten Oslo hatt tilsvarende økning på kr 8 100,- per innbygger.

	2015	2016	2017	2018
Sunndal	91 355	97 753	100 769	99 071
Kostragruppe 12	77 541	81 131	85 011	86 245
Landet uten Oslo	60 556	63 194	66 414	68 697

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

	2015	2016	2017	2018
Sunndal	3,6 %	3,0 %	2,1 %	-0,5 %
Kostragruppe 12	2,9 %	3,6 %	3,2 %	2,5 %
Landet uten Oslo	2,9 %	4,1 %	3,7 %	2,1 %

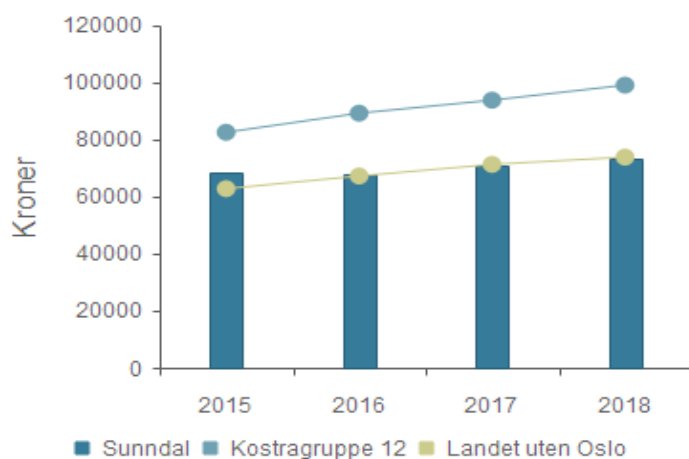
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Dette er det viktigste nøkkeltallet i KOSTRA-sammenheng. Teknisk Beregningsutvalg (TBU) har gitt en generell anbefaling på at nøkkeltallet bør være på 1,75 % generelt for kommunene.

Grafen og tabellen viser at i perioden 2015 – 2018 har Sunndal kommune redusert netto driftsresultat med 4,1 %, og for 2018 viser nøkkeltallet -0,5 %.

I samme periode har Kostragruppe 12 hatt en tilsvarende reduksjon på 0,4 % og landet uten Oslo en reduksjon på 0,8 %

Økonomi - Netto lånegjeld i kroner per innbygger

	2015	2016	2017	2018
Sunndal	68 360	67 530	70 623	72 975
Kostragruppe 12	82 335	89 021	93 569	98 830
Landet uten Oslo	62 604	67 048	71 106	73 651

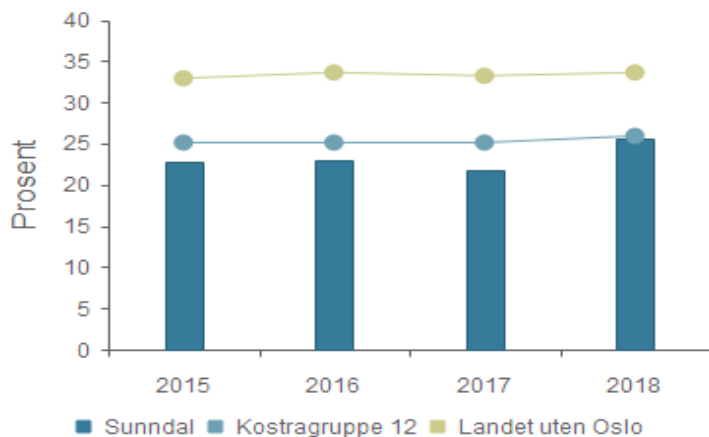
Netto lånegjeld i kroner per innbygger

(Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU)).

Grafen og tabellen viser at i perioden 2015 – 2018 har Sunndal kommune hatt en realøkning i lånegjelden på kr 5 000,- per innbygger.

I samme periode har Kostragruppe 12 hatt en tilsvarende økning på kr 17 000,- og 0,4% og landet uten Oslo en økning på kr 11 000,-.

Skatt på inntekt og formue inkludert naturressursskatt Andel av brutto driftsinntekter (prosent)

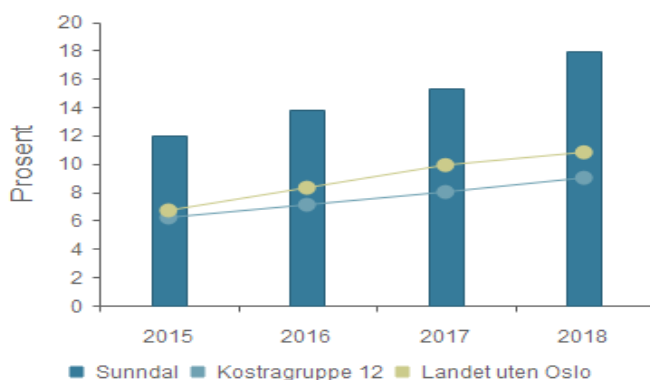
Skatt på inntekt og formue inkludert naturressursskatt i prosent av brutto driftsinntekter

Grafen og tabellen viser at i perioden 2015 – 2018 har Sunndal kommune hatt en økning på 2,7% og ligger ved utgangen av 2018 på samme nivå som Kostragruppe 12.

I samme periode har Kostragruppe 12 hatt en økning på 0,8% og landet uten Oslo en økning på 0,7%.

	2015	2016	2017	2018
Sunndal	22,8 %	22,9 %	21,7 %	25,5 %
Kostragruppe 12	25,1 %	25,1 %	25,1 %	25,9 %
Landet uten Oslo	32,9 %	33,6 %	33,2 %	33,6 %

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

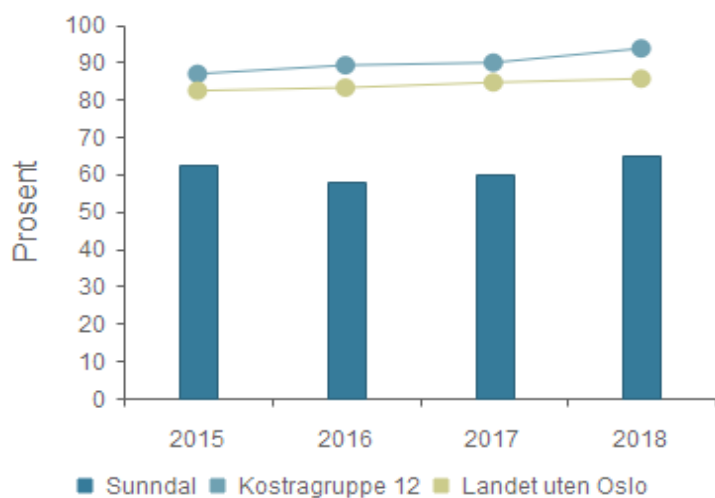

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Grafen og tabellen viser at i perioden 2015 – 2018 har Sunndal kommune hatt en økning av disposisjonsfondet i prosent av brutto driftsinntekter på 5,9% og ligger ved utgangen av 2018 på vesentlig høyere nivå enn Kostragruppe 12 og landet uten Oslo.

	2015	2016	2017	2018
Sunndal	12,0 %	13,8 %	15,3 %	17,9 %
Kostragruppe 12	6,2 %	7,1 %	8,0 %	9,0 %
Landet uten Oslo	6,7 %	8,3 %	9,9 %	10,8 %

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Grafen og tabellen viser at i perioden 2015 – 2018 har Sunndal kommune hatt en økning av netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter på 2,2% og ligger ved utgangen av 2018 på vesentlig lavere nivå enn både Kostragruppe 12 og landet uten Oslo.

	2015	2016	2017	2018
Sunndal	62,6 %	58,1 %	60,0 %	64,8 %
Kostragruppe 12	86,8 %	89,1 %	89,8 %	93,6 %
Landet uten Oslo	82,3 %	83,1 %	84,5 %	85,5 %

REGNSKAP 2018

Driftsregnskapet

Driftsregnskapet Økonomisk oversikt - drift Tall i hele tusen	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Brukerbetalinger	30 517	28 710	28 549	29 214
Andre salgs- og leieinntekter	65 830	65 670	65 140	65 957
Overføringer med krav til motytelse	146 002	117 077	71 254	181 886
Rammetilskudd	216 282	213 411	213 532	214 729
Andre statlige overføringer	55 680	46 880	50 900	68 070
Andre overføringer	1	170	170	281
Skatt på inntekt og formue	190 774	170 262	171 621	181 723
Eiendomsskatt	76 682	76 535	72 300	78 010
Andre direkte og indirekte skatter	16 129	29 986	29 986	16 614
Sum driftsinntekter	797 896	748 701	703 452	836 484
Lønnsutgifter	453 601	423 895	418 521	460 105
Sosiale utgifter	105 435	112 271	107 520	106 732
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.pro	143 412	140 416	112 475	153 484
Kjøp av tjenester som erstatter tj.pro	51 858	36 970	35 947	45 388
Overføringer	59 009	61 743	39 078	69 036
Avskrivninger	36 259	31 953	31 953	33 075
Fordelte utgifter	- 32 601	- 26 394	- 22 367	- 34 708
Sum driftsutgifter	816 973	780 853	723 127	833 112
Brutto driftsresultat	- 19 078	- 32 152	- 19 676	3 372
Renteinntekter og utbytte	10 489	8 920	8 640	9 723
Gevinst på finansielle instrumenter (o	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	-	-	-	-
Sum eksterne finansinntekter	10 489	8 920	8 640	9 723
Renteutgifter og låneomkostninger	7 964	7 300	9 416	9 536
Tap på finansielle instrumenter (oml	-	-	-	-
Avdrag på lån	23 317	23 245	21 237	18 190
Utlån	-	-	-	-
Sum eksterne finansutgifter	31 281	30 546	30 654	27 726
Resultat eksterne finanstransaksjoner	- 20 792	- 21 626	- 22 014	- 18 003
Motpost avskrivninger	36 259	26 982	26 982	33 075
Netto driftsresultat	- 3 611	- 26 795	- 14 707	18 445
Interne finanstransaksjoner	-	-	-	-
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindr	36 839	36 839	-	31 592
Bruk av disposisjonsfond	23 760	23 760	13 299	14 410
Bruk av bundne fond	14 353	6 540	4 655	14 805
Sum bruk av avsetninger	74 952	67 138	17 954	60 806
Overført til investeringsregnskapet	-	-	-	-
Dekning av tidligere års regnsk.m. me	-	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	36 665	36 665	-	34 092
Avsatt til bundne fond	9 199	3 679	3 247	8 320
Sum avsetninger	45 864	40 343	3 247	42 412
Regnskapsmessig mer/mindreforbru	25 477	-	-	36 839

*Kolonnen budsjett refererer til sist regulerte budsjett

Sunndal kommune har et regnskapsmessig overskudd på kr 25 mill i 2018.

Regnskapsmessig overskudd var på kr 25 mill. Innvandrertjenesten bidro med 15 mill resultatet. Inntekt fra premieavvik på pensjon utgjorde 5 mill., og skatteinntekten på inntekt og formue er 7 mill høyere enn budsjettet.

Det viktigste nøkkeltallet er «netto driftsresultat» som ble – (minus) 3,6 (-0,45 %).

Det anbefalte minstekravet fra Teknisk Beregningsutvalg er 1,75%.

Utvikling i nøkkeltall fra 2017 til 2018

- Inntekt fra skatt på inntekt og formue økte med 9 mill
- Inntekt fra rammetilskudd økte med 2 mill
- **Sum driftsinntekter ble redusert med 39 mill**
- **Sum driftsutgifter ble redusert med 16 mill**
- **Brutto driftsresultat ble 22 mill dårligere**
- Renteinntekter og utbytte ble økt med 1 mill
- Sum eksterne finansutgifter økte med 3 mill
- **Netto driftsresultat ble redusert med 22 mill**
- Bruk av avsetninger (fond) ble økt med 14 mill
- Avsetninger til fond ble økt med 4 mill
- Regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) ble redusert med 11 mill

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet Tall i hele tusen	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	272		5 017
Andre salgsinntekter	1 682		746
Overføringer med krav til motytelse	2 533		1 250
Kompensasjon for merverdiavgift	7 351	13 086	4 564
Statlige overføringer	285	-	-
Andre overføringer	-	-	-
Renteinntekter og utbytte	-	-	-
Sum inntekter	12 122	13 086	11 576
Utgifter	-	-	-
Lønnsutgifter	658	-	646
Sosiale utgifter	187	-	167
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	35 529	62 945	45 093
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	2 019	-	326
Overføringer	7 508	11 808	6 669
Renteutgifter og omkostninger	-	-	-
Fordelte utgifter	-	-	-
Sum utgifter	45 901	74 753	52 901
Finansransaksjoner	-	-	-
Avdrag på lån	2 898	2 860	2 812
Utlån	2 478	5 000	5 669
Kjøp av aksjer og andeler	2 526	2 300	2 328
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-
Avsatt til ubundne investeringsfond	-	-	-
Avsatt til bundne investeringsfond	4 292	3 527	3 132
Sum finansieringstransaksjoner	12 193	13 687	13 942
Finansieringsbehov	45 972	75 354	55 267
Dekket slik:	-	-	-
Bruk av lån	35 349	64 867	46 994
Salg av aksjer og andeler	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	3 663	3 527	5 945
Overført fra driftsregnskapet	-	-	-
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	4 100	4 100	-
Bruk av bundne driftsfond	2 860	2 860	-
Bruk av ubundne investeringsfond	-	-	2 328
Bruk av bundne investeringsfond	-	-	-
Sum finansiering	45 972	75 354	55 267
Udekket/udisponert	-	-	-

*Kolonnen budsjett refererer til siste regulerte budsjett

De største investeringsprosjektene i 2018

- Stortuva barnehage 18,0 mill
- Uteområder Løykja/Tredal skoler 3,5 mill
- Tilbygg brannstasjon 4,6 mill
- Newton-rom 2,8 mill

Utvikling i nøkkeltall fra 2017 til 2018

- Sum finansieringsbehov er redusert med 9 mill
- Bruk av lån er redusert med 11,6 mill

Balansen

Balanse	Regnskap	Regnskap
Tall i hele tusen	2018	2017
EIENDELER		
Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	779 391	767 136
Utstyr, maskiner og transportmidler	34 492	31 316
Utlån	59 012	60 197
Aksjer og andeler	52 602	50 220
Pensjonsmidler	976 774	892 972
Sum anleggsmidler	1 902 271	1 801 842
Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	38 647	48 395
Premieavvik	53 049	48 477
Kasse, postgiro, bankinnskudd	262 532	232 356
Sum omløpsmidler	354 228	329 228
SUM EIENDELER	2 256 499	2 131 069
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital		
Disposisjonsfond	142 376	133 571
Bundne driftsfond	21 273	26 427
Ubundne investeringsfond	15 916	15 249
Bundne investeringsfond	6 937	6 172
Regnskapsmessig mindreforbruk	25 478	36 839
Kapitalkonto	210 423	156 999
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	1 518	1 518
Sum egenkapital	420 885	373 739
Langsiktig gjeld		
Pensjonsforpliktelser	1 115 653	1 078 732
Andre lån	606 015	568 012
Sum langsiktig gjeld	1 721 668	1 646 744
Kortsiktig gjeld		
Annen kortsiktig gjeld	113 947	110 587
Sum kortsiktig gjeld	113 947	110 587
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	2 256 499	2 131 069
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	-	-
Ubrukte lånemidler	29 819	1 901
Sum memoriakonto (ubrukte lånemidler)	29 819	1 901
Motkonto til memoriakontiene	- 29 819	- 1 901

Kommentarer til balansen – utvikling i nøkkeltall fra 2017 til 2018

- Faste eiendommer og anlegg er økt med kr 12 mill
- Pensjonsmidler er økt med kr 84 mill
- Sum anleggsmidler er økt med kr 100 mill
- Kortsiktige fordringer er redusert med kr 10 mill
- Premieavvik er økt med kr 5 mill
- Kasse, bankinnskudd er økt med kr 30 mill
- Disposisjonsfond er økt med kr 9 mill
- Kapitalkonto (egenkapital) er økt med kr 53 mill

- Sum egenkapital er økt med kr 47 mill
- Pensjonsforpliktelser er økt med kr 37 mill
- Sum langsiktig gjeld (inkl. pensjonsforpliktelser er økt med kr 75 mill
- Kortsiktig gjeld er økt med kr 3 mill
- Sum egenkapital og gjeld er økt med kr 125 mill

Budsjettoppfølging

Regnskapsskjema 1A, avvik mellom regnskap og budsjett 2018 – frie inntekter, finans- og egenkapitaltransaksjoner

Regnskapsskjema 1A - drift Tall i hele tusen	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Avvik	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	190 774	170 262	20 512	171 621	181 723
Ordinært rammetilskudd	216 282	213 411	2 871	213 532	214 729
Skatt på eiendom	76 682	76 535	147	72 300	78 010
Andre direkte eller indirekte skatter	16 129	29 986	- 13 857	29 986	16 614
Andre generelle statstilskudd	55 679	46 880	8 799	50 900	68 070
Sum frie disponible inntekter	555 546	537 074	18 472	538 339	559 146
Renteinntekter og utbytte	10 489	8 920	1 569	8 640	9 723
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	7 964	7 300	664	9 416	9 536
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	23 317	23 245	72	21 237	18 190
Netto finansinnt./utg.	- 20 792	- 21 626	834	- 22 014	- 18 003
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	36 665	36 665	-	-	34 092
Til bundne avsetninger	9 199	3 679	5 520	3 247	8 320
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	36 839	36 839	-	-	31 592
Bruk av ubundne avsetninger	23 760	23 760	-	13 299	14 410
Bruk av bundne avsetninger	14 353	6 540	7 813	4 655	14 805
Netto avsetninger	29 088	26 795	2 293	14 707	18 394
Overført til investeringsregnskapet	-	-	-	-	-
Til fordeling drift	563 842	542 244	21 598	531 032	559 538
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	538 365	-	538 365	-	522 699
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	25 477		25 477		36 839

Kommentarer til avvikene i tabellen ovenfor

- Brutto driftsinntekter for kommune er på 798 mill. 1% avvik utgjør kr 8 mill
- Skatt på inntekt og formue og andre direkte og indirekte skatter bør sees i sammenheng. Det reelle avviket blir da 7 mill og skyldes økt skatteinntang.
- Andre generelle statstilskudd viser inntekter som er 8 mill høyere enn budsjettet. Avviket skyldes i hovedsak økte inntekter i Innvandrerterjenesten.
- Renteinntekter og utbytte bør sees opp mot renteutgifter og provisjoner. Renteinntektene ble 2 mill høyere enn budsjettet og renteutgiftene ble 1 mill høyere enn budsjettet. Nettoen er et avvik på 1 mill.
- Det er avsatt 6 mill mer til bundne avsetninger enn budsjettet
- Det er er brukt 7,8 mill mer av bundne avsetninger enn budsjettet

- Regnskapsmessig mindreforbruk er på 25 mill, hvorav kr 15 mill skyldes overskuddet fra Innvandrer-tjenesten. I tillegg kommer inntekt fra premieavvik med 5 mill og en skatteinngangen som er 7 mill høyere enn budsjettet.

Regnskapsskjema 1B – avvik på netto rammer til tjenesteproduksjonen

Tjenesteområde/stabsområde	Regnskap	Reg.budsjett	Avvik	Avvik i %	Opprinnelig	Regnskap
Tall i hele tusen	2018	2018			budsjett	2017
					2018	
10 Rådmannen	10 276	10 316	-40	0	19 305	8 859
11 Økonomiavdelingen	6 638	7 211	-574	-9	6 640	6 494
12 Personalavdelingen	6 991	7 251	-260	-4	6 859	6 124
13 Politisk virksomhet	5 567	4 962	605	11	4 665	6 680
14 Service- og informasjonsavdelingen	14 909	15 071	-162	-1	13 784	11 579
15 Innvandrer-tjenesten	-14 669	247	-14 916	102	0	-20 790
16 PPT	0	43	-43	0	0	0
18 Konesjonskraftinntekter	-6 000	-6 000	0	0	-6 000	-6 000
20 Grunnskoletjenesten	95 046	97 613	-2 567	-3	93 389	92 921
21 Barnehagetjenesten	52 097	50 517	1 580	3	46 654	49 160
30 Helse- og barnevernstjenesten	27 492	26 664	828	3	23 887	27 302
31 NAV	15 030	15 089	-59	0	14 017	14 180
32 Pleie- og omsorgstjenesten	194 939	186 098	8 842	5	179 488	184 784
40 Plan, miljø- og næringstjenesten	7 743	7 925	-182	-2	7 828	7 042
50 Kulturtjenesten	18 280	18 584	-304	-2	17 774	17 930
60 Kommunalteknisk tjeneste	20 522	19 102	1 421	7	18 879	18 625
70 Eiendomstjenesten	29 398	30 027	-629	-2	29 799	28 183
Sum fordelt til tjenestene	484 260	490 721	-6 461	-1	476 967	453 074
Korrigert for sum alle tjenester	54 105	51 693	2 412	4	54 066	69 625
Korrigert sum fordelt til tjenestene	538 365	542 414	-4 049	-1	531 033	522 699

Kommentarer til avvikene i tabellen ovenfor

Sum fordelt til tjenestene i budsjettet var på 490 mill. 1 % av sum fordelt til tjenestene utgjør 5 mill. Det er bare vesentlige avvik som blir kommentert.

Korrigert sum fordelt til tjenestene viser et avvik på 1 %. Samlet for kommunene er det ingen vesentlige avvik å kommentere. Det er likevel grunn til å kommentere avvik på enkelttjenester.

- Politisk virksomhet har et merforbruk på 11 %. Dette skyldes i all hovedsak godtgjørelser til folkevalgte.
- Økonomiavdelingen har et mindreforbruk på 9 %. Dette er knyttet til at kostnadene til konsulentbruk ikke ble så høy som budsjettet og at ved sykefravær ble det bare delvis brukt vikar
- Personalavdelingen har et mindreforbruk på 4 %. Dette skyldes at gruppeliv -og ykesskadeforsikringen er blitt billigere.
- Innvandrer-tjenesten er spesiell ved at statlige tilskudd som gjelder tjenesten går direkte på tjenesten sitt budsjett og regnskap og i tillegg blir ført på regnskapsskjema 1A, slik at inntektene for kommunen blir «blåst opp». Driftskostnadene til innvandrer-tjenesten dekkes dermed i sin helhet av tilskudd fra staten. Innvandrer-tjenesten har et betydelig overskudd i 2018, som en følge av inntektsføringen av statlige tilskudd.

- Grunnskoletjenesten har et mindreforbruk på 3 %. Noe av grunnen er at driftsbudsjettet til tjenesten fikk tilført 1,5 mill i forbindelse med oppbygging av Newton-rom. Kostnadene er ført i investeringsregnskapet, ut fra revisors anbefaling.
- Pleie og omsorgstjenesten har et merforbruk på 8,8 mill. Dette skyldes i hovedsak utvidede tjenester og nye brukere innenfor habilitering og hjemmebaserte tjenester, og utvidet timetall Brukerstyrt Personlig Assistent (BPA).
- Helse og barnevernstjenesten har et merforbruk på 3 %. Bakgrunnen for dette er mindre tilskudd og tilbakebetaling av tilskuddsmidler mottatt i 2017. I tillegg til kostnader til gratis vaksiner, barnevernsvakt og økt saksmengde i barnevernet.
- Kommunalteknisk tjeneste har et merforbruk som skyldes underskudd på selvkostområdet for renovasjon. Underskuddet kan ikke dekkes av selvkostfondet da det ikke er dekning på fondet. Underskuddet på renovasjon må derfor inngå i kommunens samlede regnskapsmessige mer-/mindreforbruk.

Avvik investeringsregnskapet

Regnskapsskjema 2A viser finansieringsbehovet og finansieringsplan for de budsjetterte investeringene.

Regnskapsskjema 2A - investering Tall i hele tusen	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Avvik	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	45 901	74 753	- 28 852	50 825	52 901
Utlån og forskutteringer	2 478	5 000	- 2 522	5 000	5 669
Kjøp av aksjer og andeler	2 526	2 300	226	2 300	2 328
Avdrag på lån	2 898	2 860	38	-	2 812
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-	-
Avsetninger	4 292	3 527	765	-	3 132
Årets finansieringsbehov	58 094	88 440	- 30 346	58 125	66 844
Finansiert slik:	-	-	-	-	-
Bruk av lånemidler	35 349	64 867	- 29 518	46 810	46 994
Inntekter fra salg av anleggsmidler	272	-	272	-	5 017
Tilskudd til investeringer	285	-	285	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift	7 351	13 086	- 5 735	9 015	4 564
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	6 196	3 527	2 669	-	7 195
Andre inntekter	1 682	-	1 682	-	746
Sum eksternt finansiering	51 134	81 480	- 30 346	55 825	64 515
Overført fra driftsregnskapet	-	-	-	-	-
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	6 960	6 960	-	2 300	2 328
Sum finansiering	58 094	88 440	- 30 346	58 125	66 844
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-

Tabellen ovenfor viser at kommunene hadde budsjettert med et finansieringsbehov på 88 mill. Regnskapet for 2018 viser at finansieringsbehovet ble på 58 mill. Dvs et mindreforbruk på 30 mill i forhold til budsjett. Det er ikke uvanlig med noe forsinkelser i fremdriften av investeringsprosjekter. Dette vil i så fall gi endringer i budsjetter mellom årene, samtidig som en slik tidsforskyvning ikke påvirker prosjektets totale kostnadsramme. Slike tidsforskyvninger er regulert i egen budsjetreguleringssak som gjelder rebudsjettering av investeringer og overføring av ubrukte investeringsmidler.

Oppsummering, regnskap og økonomiske nøkkeltall

Drift

Sum drifts-inntekter	kr 798 mill
Sum drifts-utgifter	kr 817 mill
Brutto driftsresultat	–kr 19 mill

Brutto driftsresultat bør være stort nok til å dekke netto finansutgifter. Tilpasning til et mer riktig driftsnivå kan skje enten ved å økte inntektene eller redusere utgiftene – eller en kombinasjon av disse

Investering

Investeringene i kroner, ligger ca 30 mill under budsjett. Både investeringsutgiftene og finansieringen bør tilpasses bedre til mer realistiske fremdriftsplaner i kommende økonomiplanperiode, for å unngå for tidlig låneopptak som gir renteutgifter og ubrukte lånemidler

Budsjettstyring

For å komme videre i arbeidet med bedre budsjettstyring må alle inntekter/innbetalinger og utgifter/utbetalinger budsjetteres brutto.